Krajevne novice

Glasilo občine Šmartno pri Litiji

Junij 2023

Letnik 8, številka 4

Iz tokratne vsebine:

Pogovor z Lucijo Marolt Miladinović
stran 4–5

Šmarski gasilci ponovno v Vrtcu Ciciban
stran 6

Zakonski jubilanti
stran 17

Spominska slovesnost na Javorskem Pilu
stran 18

ISSN 2463-8579

Občina Šmartno pri Litiji
Tomazinova ulica 2, 1275 Šmartno pri Litiji
Elektronski naslov: info@smartno-litija.si
Telefon: 01 896 27 70
Faks: 059 097 480

Uradne ure
Ponedeljek: 8.00–12.00 in 13.00–15.00
Sreda: 8.00–12.00 in 13.00–17.00
Petek: 8.00–13.00
Uradne ure župana so po dogovoru, zaželena je predhodna najava na telefonsko številko 01 896 27 70.

Glasilo občine Šmartno pri Litiji Krajevne novice
Prispevke in oglase za naslednjo številko Krajevnih novic, ki bo izšla julija 2023, pričakujemo najkasneje do srede, **28. 6. 2023**, na elektronski naslov uredništva: **krajevnenovice@bogensperk.si**. Članke, prejete po tem datumu, bomo objavili v okviru možnosti. Avtorje prispevkov in naročnike oglasov naprošamo, naj pri svojem pisanju in oblikovanju upoštevajo navodila, ki so objavljena na spletni strani Občine Šmartno pri Litiji.

Izdajatelj:
Javni zavod Bogenšperk

Odgovorni urednik:
dr. Jernej Kotar

Uredniški odbor:
Katarina Kragelj, Domen Merzel, Matjaž Hostnik, Manca Vidic in Uroš Pušnik

Jezikovni pregled:
Janoš Železnik

Naslovna fotografija:
Cerkev Povišanja sv. Križa

Foto:
Blaž Šircelj

Prelom in tisk:
Graf Littus Janez Bric, s. p.;
Biroservis – Mlakar Gorazd, s. p., Ustje 7, 1275 Šmartno pri Litiji

https://obcina.smartno.si/mediji/krajevne-novice/

Glasilo izhaja v nakladi 1800 izvodov in je brezplačno.

ISSN 2463-8579

Ob koncu šolskega leta in začetku poletja

Le še nekaj dni nas loči od konca šolskega leta in začetka težko pričakovanih poletnih počitnic. Učencem, ki bodo zapustili osnovnošolske klopi, želim uspešno nadaljevanje izobraževanja, hkrati pa se vsi skupaj gotovo že veselimo generacije prvošolcev, ki bo septembra prvič prestopila šolski prag. Osnovna šola ni le največja javna ustanova v naši občini, ampak tudi ena najdejavnejših, o čemer vam učenci in učitelji redno poročajo tudi v našem občinskem glasilu.
Pa naj bo šolstvo tokrat tema mojega uvodnika. Izobraževanje in vzgoja sta zagotovo ena temeljnih stebrov družbe, o tem ni nobenega dvoma, kajti širjenje znanja in omike sta pogoj vsega napredka, tudi gospodarskega. Šmartno pri Litiji se lahko pohvali z zelo dolgo tradicijo šolstva, s katero se lahko kosa le malo krajev po Sloveniji, zato ne čudi, da se je že zgodaj razvilo v obrtno, trgovsko in kulturno središče.
K pisanju uvodnika me je spodbudila 60-letnica odprtja nove osnovne šole na Pungrtu. Zato me toliko bolj veseli, da sta občina in župnija na veliko zadovoljstvo občanov dosegla dogovor za nakup zemljišča, na katerem bo zrasel nov, sodoben vrtec. Glede na omenjeno obletnico bi zato novica težko prišla ob primernejšem času. Z izgradnjo vrtca in nove kuhinje se bo namreč oblikovalo, upam si trditi, smiselno urejeno in sodobno vzgojno-izobraževalno središče z osnovno šolo, vrtcem, bazenom, športno dvorano in igrišči.
V uredništvu nas še posebej veseli, kadar lahko poročamo o uspehih naših učenk in učencev, zato želim na tem mestu izreči iskrene čestitke vsem za dosežen učni uspeh in vam zaželeti še veliko lepih trenutkov tako v domači osnovni šoli kot tudi na nadaljnji učni poti.

dr. Jernej Kotar, odgovorni urednik

Aktualni projekti

Avtor članka: Občinska uprava

Trenutno Občina izvaja aktivnosti projekta Vrtec pri OŠ Šmartno, sanacije plazu v Veliki Štangi, vodovoda Račica–Velika Štanga, modernizacije ceste Gradišče pri Primskovem, ogrevanja v Kulturnem domu Šmartno, gradnje komunalne infrastrukture ŠM40 v IOC Šmartno, energetske sanacije POŠ Javorje, obnove prižigališča in postavitve dodatnih svetilk na Ustju, odkupa nepremičnin za gradnjo pločnika Gradiške Laze–Spodnja Jablanica, izbire izvajalca za gradnjo vodovoda Vinji Vrh in spremlja projekt izgradnje širokopasovnega omrežja (bele lise).

Postavitev varovalnih ograj

Avtor članka: Aleš Krže

Občina Šmartno pri Litiji je v maju na problematičnih odsekih cest postavila 956 m varovalnih ograj.

Varovalne ograje so se postavile na Leskovici (ob javni poti 710861–Leskovica–Javorje–Debeče) v dolžini 360 m, na Jelši pod cerkvijo (ob lokalni cesti 208211–Velika Kostrevnica–Liberga–Tisje) v dolžini 232 m, na Dvoru (ob javni poti 709411–Lupinica–Jagodnik–Vrata) v dolžini 12 m, na Bukovju (ob lokalni cesti 426113 Stranje–Kopačija–Mala Kostrevnica) v dolžini 60 m, pred Gradiščem pri Litiji (ob lokalni cesti 208101–Gradiške Laze–Mamolj) v dolžini 92 m in v Reka - Gozdu (ob lokalni cesti 208181–Štrus–Reka–Veliko Trebeljevo) v dolžini 200 m.
Montirali so se stebrički, vijaki, odsevniki in novi zaključki ter rabljene lamele varovalnih ograj, za katere je izvajalec ponudil popust.
Skupni strošek varovalnih ograj je znašal 40.814,51 EUR.

Nadzorni odbor Občine Šmartno pri Litiji

Avtor članka: Nadzorni odbor

Nadzorni odbor občine je najvišji organ nadzora javne porabe finančnih sredstev v občini. V skladu z določili Zakona o lokalni samoupravi in v okviru svojih pristojnosti ugotavlja zakonitost in pravilnost poslovanja občinskih organov, občinske uprave, svetov krajevnih skupnosti, javnih zavodov, javnih podjetij in občinskih skladov ter drugih porabnikov sredstev občinskega proračuna in pooblaščenih oseb z občinskimi javnimi sredstvi in občinskim premoženjem ter ocenjuje učinkovitost in gospodarnost porabe občinskih javnih sredstev.

Občinski svet Občine Šmartno pri Litiji je na svoji prvi izredni seji dne 18. 1. 2023 potrdil imenovanje novih članov Nadzornega odbora Občine Šmartno pri Litiji.
Člani nadzornega odbora za mandat 2022–2026 so:

- Marko Simončič, mag. družb. inf. (predsednik),
- Andrej Jurič, mag. medn. in dipl. štud. (namestnik predsednika),
- Klara Zupančič, mag. prav.,
- Lilijana Mandelj, univ. dipl. ekon.,
- Liljana Bučar, dipl. ekon.

V skladu s statutom Občine Šmartno pri Litiji morajo imeti člani nadzornega odbora najmanj VI. stopnjo strokovne izobrazbe. Člani v tokratni sestavi nadzornega odbora se med seboj razlikujejo glede na spol, starost, izobrazbo, znanje in delovne izkušnje. Z različnim naborom ustreznih znanj, veščin in izkušenj pa se zagotavlja večja kvaliteta in učinkovitost nadzornega sveta.
Takoj po imenovanju, dne 21. 1. 2023, smo na konstitutivni seji izbrali predsednika, namestnika predsednika in tajnika odbora ter začrtali smer delovanja v tekočem mandatu. Seznanili smo se z delom prejšnje sestave nadzornega odbora in aktivnostmi, ki so potekale v prejšnjem mandatu. Ker smo takoj pričeli z delom, smo se že seznanili z aktivnostmi v zvezi z načrtovano izgradnjo novega vrtca ter posodobili in nomotehnično uredili poslovnik, ki služi ureditvi organizacije in načina dela ter uresničevanje pravic in dolžnosti članov nadzornega odbora. Na svoji zadnji seji dne 24. 5. 2023 smo sprejeli sklep o izvedbi postopka nadzora naključno izbranih postavk zaključnega proračuna Občine Šmartno pri Litiji, s sklepom pa smo že seznanili občinsko upravo. Cilj nadzora je izrek mnenja o pravilni, racionalni in smotrni porabi sredstev. Po končanem nadzoru bo nadzorni odbor podal mnenje o pravilnosti poslovanja ter morebitne predloge in priporočila za izboljšanje poslovanja.
Ob tej priložnosti bi izpostavili, da se javnost dela nadzornega odbora zagotavlja z obveščanjem javnosti o delu nadzornega odbora, z objavo letnega programa dela in poročila o delu ter poročil s priporočili in predlogi o nadzoru na spletni strani občine. Javno se objavi tudi poročilo, ki ga nadzorni odbor pripravi ob koncu mandata. V ta namen je na spletni strani določeno mesto, namenjeno tovrstnemu informiranju (https://obcina.smartno.si/obcina/nadzorni-odbor/). V zaključku bi dodatno izpostavili vlogo in namen nadzornega odbora v mandatu 2022–2026, ki bo deloval v okviru svojih pristojnosti samostojno in neodvisno, opravljene naloge bodo v okviru znanj in pridobljene izobrazbe. Člani nadzornega odbora smo v tem pogledu različni in je vsak različen pogled dobrodošel, da so zadeve lahko proučene iz različnih zornih kotov. Želimo izpostaviti, da namen nadzornega odbora ni iskanje igel v senu, temveč s pregledi poslovanja in delovanja ugotavljati, v katerih primerih bi lahko poslovanje še izboljšali, ter s svojimi izkušnjami ponuditi primerne rešitve in usmeritve. Seveda, ob primerih hujših nepravilnosti, kot so uporaba proračunskih sredstev v namene, ki niso predvideni ali v neskladju z zakonskimi določili, oddaja javnih naročil v neskladju z zakonom, odtujitev premoženja ipd., bo nadzorni odbor v okviru svojih pristojnosti odreagiral in odstopil zadeve pristojnim organom.

Spreminjanje zdravstvenega sistema

Avtor članka: Franc Props, poslanec Državnega zbora

Zdravje je pomemben, če ne najpomembnejši dejavnik, ki določa kakovost življenja. Ključna vidika dobro delujočega zdravstvenega sistema sta dobro zdravje prebivalstva in urejenost zdravstvene oskrbe, ki se nanaša na organizacijo, upravljanje in dostopnost zdravstvenega sistema. Zdravstvena oskrba vključuje celoten sistem, ki zagotavlja storitve za ohranjanje in izboljšanje zdravja ljudi od preventivne oskrbe, zdravljenja bolezni, rehabilitacije do dolgotrajne oskrbe, nujne medicinske pomoči in drugih zdravstvenih storitev.

V **Nacionalni strategiji kakovosti in varnosti v zdravstvu (2023–2031)** so opredeljena načela kakovostnega zdravstva, ki mora biti **odziven** (osredotočen na pacienta), **enakopraven** (dostopen vsem prebivalcem brez diskriminacije), **varen** (zdravljenje brez škodljivih dogodkov), **dostopen** (zmanjševanje čakanja na obravnavo), **uspešen** (doseganje najboljših izidov zdravljenja, kar vključuje usposobljeno zdravstveno osebje, ustrezno opremo, zdravila in postopke ter dosledno spremljanje kakovosti) in **učinkovit**. Učinkovit zdravstveni sistem je finančno vzdržen ob učinkoviti porabi sredstev in upravljanju stroškov in tveganj. Pacienti morajo imeti **celosten dostop do informacij** o svojem zdravju in nenazadnje tudi sami prevzemati odgovornost za svoje zdravje, kar je potrebno omogočati tudi preko **preventive**.
Ne le v Sloveniji, temveč tudi v EU je zdravstvo soočeno s številnimi izzivi, kot so finančna vzdržnost, demografske spremembe, naraščajoče cene zdravil, pomanjkanje zdravstvenega osebja, neenakosti v dostopu do oskrbe in nepotrebna uporaba zdravstvenih storitev. Ti izzivi zahtevajo sistematičen pristop k izboljševanju zdravstvenega sistema. Preoblikovanje oziroma nadgraditev zdravstvenega sistema v Sloveniji, ki je praktično enak že 30 let in ga pestijo predvsem dolge čakalne vrste in finančna nevzdržnost glede na demografske trende (postali smo dolgoživa družba), zahteva visoko stopnjo soglasja. Spremeniti ga moramo do te mere, da

bodo v ospredje postavljene potrebe in pričakovanja pacientov ter zagotovljena visokokakovostna in dostopna zdravstvena oskrba, s katero se bo izboljševalo zdravje prebivalstva in hkrati pravočasno reševalo izzive.
V okviru sprememb v zdravstvenem sistemu so bili v javni razpravi **Zakon o zdravstvenem informacijskem sistemu**, ki vpeljuje novost pošiljanja zdravstvene dokumentacije v centralni zdravstveni informacijski sistem, **Zakon o Zavodu za zdravstveno zavarovanje Slovenije**, ki bo omogočil, da se bo zaradi nove strukture in bolje definiranih pristojnosti lahko učinkoviteje odzival na potrebe zdravstvenega sistema, in opravljena prva obravnava **Zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju**. Cilji slednjega so zamrznitev trenutne višine prispevka, ki ga državljanke in državljani dodatno plačujejo za zdravstveno varstvo, ohranitev števila zavarovancev na najmanj sedanji ravni, preprečitev morebitnega poslabšanja položaja slovenskega pacienta in ohranitev enakih pravic zavarovancev brez dodatnih obremenitev. Vsa sredstva iz naslova dopolnilnega zdravstvenega zavarovanja bodo ostala v javni zdravstveni blagajni, s čimer del teh sredstev ne bo več končal v žepih zasebnih zavarovalnic v obliki dobičkov. Spremembe tega zakona so prvi korak do preoblikovanja dopolnilnega zdravstvenega zavarovanja v pravičnejši in solidarnejši prispevek obveznega zdravstvenega zavarovanja.
Želim vam prijetno poletje in vas vabim k sodelovanju. Vabljeni, da mi pišete, me pokličete ali po predhodni najavi, da zagotovim prisotnost, obiščete v moji poslanski pisarni!
Elektronski naslov: franc.props@dz-rs.si
GSM +386 41 636 160
Poslanska pisarna: Jerebova ulica 14, Litija, desno od vhoda

Poslanstvo in delo litijske enote CSD

Vprašanja postavil: dr. Jernej Kotar

V prejšnji številki smo nekoliko pobliže spoznali poslanstvo Razvojnega centra Srca Slovenije, tokrat pa vam bomo predstavili še eno ustanovo s sedežem v Litiji, pristojno tudi za občane občine Šmartno pri Litiji – Center za socialno delo Osrednja Slovenija – vzhod, Enota Litija. O njenem delu nam bo spregovorila pomočnica direktorice, gospa Lucija Marolt Miladinović.

Dovolite mi, da se vam ob začetku najinega pogovora najprej zahvalim za vaš prijazen odziv našemu povabilu. Kot je pri nas že v navadi, vas prosim, da se našim bralkam in bralcem na kratko predstavite.
Sem univerzitetna diplomirana pravnica in že od začetka svoje poklicne poti zaposlena na centru za socialno delo. Po zaključenem študiju sem si nabirala izkušnje na pravno-informacijskem centru, nato pa opravljala pripravništvo na takratnem Centru za socialno delo Litija in Trebnje. Po zaključenem pripravništvu sem opravljala strokovno delo na različnih področjih socialnega dela, potem pa prevzela tudi mesto pomočnice direktorice. Vse življenje rada delam z ljudmi, s tem delom imam tudi že precej izkušenj, čeprav sem se v mladostnih letih raje posvečala skrbi za živali. Ko Lucija ni v službi, je predvsem zelo preprosta in vesela oseba, ki svoj čas najraje preživlja z družino in prijatelji. Rada imam vse živali in naravo, sprostitev ob morju, v planinah, kolesarjenje, urejanje doma in vrta.

Kot smo omenili že v uvodu, ste v litijski enoti centra za socialno delo zaposleni kot pomočnica direktorice. Nam lahko zaupate, koliko časa že opravljate to funkcijo?
Pomočnica direktorice sem postala leta 2019 po reorganizaciji centrov za socialno delo. Prejšnji Center za socialno delo Litija je namreč v oktobru 2018 postal del Centra za socialno delo Osrednja Slovenija – vzhod, v katerem smo združene Enota Litija, Enota Domžale in Enota Kamnik. Že pred nastopom sem dobro poznala konkretne situacije osebnih stisk posameznih uporabnikov in imela tudi jasno oblikovano predstavo o problemih in težavah s terena, zato imam po toliko letih dela dobro ustvarjeno sliko o lokalnem okolju, kljub temu da nisem tukaj doma.

Kdaj se je v vas prebudila želja, da želite opravljati delo, s katerim boste pomagali drugim ljudem?
Že moja osebna naravnanost in značaj sta v mojem življenju vedno dajala v ospredje skrb za ljudi in živali. Tudi med študijem se nikoli nisem videla v pretirano represivni ali penološki zaposlitvi. Delo na centru za socialno delo je tako zelo dinamično, pestro, na trenutke tudi »adrenalinsko«, vendar pri vsakem primeru, pri katerem lahko pripomoreš k ugodnejši rešitvi situacije, vedno da zadovoljstvo. Drugače pa opravljanje moje funkcije vidim kot izziv. Z veseljem pa opravljam delo na lokalnem nivoju, kjer se socialno delo dejansko izvaja.

Vaša ustanova je gotovo ena najpomembnejših na tem območju, saj skrbite za celo vrsto storitev. Katera področja pokrivate oziroma katere storitve nudite svojim uporabnikom?
Center za socialno delo pokriva področja celotnega varstva koristi otrok in družine, varstva odraslih oseb, nasilja, obravna-

Del kolektiva strokovnih delavk CSD OSV, Enota Litija

ve uporabnikov s težavami v duševnem zdravju, skrbništva odraslih in mladoletnih oseb, krizne intervencije, uveljavljanja pravic iz javnih sredstev (denarne socialne pomoči, državne štipendije, subvencije vrtca, subvencije najemnine, oprostitve plačil socialno varstvenih storitev), uveljavljanja pravic iz naslova starševskega varstva in družinskih prejemkov, nudimo pa tudi psihološko in svetovalno podporo v okviru izvajanja socialno varstvenih storitev prve socialne pomoči, osebne pomoči in pomoči družini za dom. Na naši enoti pa uspešno vodimo tudi program razdeljevanja donirane hrane dveh trgovin v Litiji, pri čemer vsakodnevno oskrbujemo cca. 110 uporabnikov s paketi hrane. V ZD Litija naša strokovna delavka tudi predava v šoli za starše, ko mladim staršem daje nasvete pri uveljavljanju pravic iz naslova starševskega varstva in družinskih prejemkov. V okviru samega centra za socialno delo imamo organizirano tudi dežurno interventno službo, ki deluje zunaj poslovnega časa CSD-ja in med vikendi, predvsem kadar prihaja do primerov, povezanih z nasiljem v družini, težavami v zvezi z mladoletnimi otroci itd.

Za izpolnjevanje vseh naštetih nalog morate imeti v svoji ekipi predane sodelavce. Koliko vas je trenutno zaposlenih?
Trenutno nas je na naši enoti v Litiji zaposlenih 10 strokovnih delavk, ena sodelavka v glavni pisarni ter jaz kot pomočnica direktorice. S pomočjo Občine Šmartno pri Litiji in Občine Litija smo za letošnje leto uspeli zaposliti tudi dva javna delavca. Pri našem rednem delu nam v administrativnem delu pomaga tudi vestna in marljiva prostovoljka. Vse sodelavke so strokovne, predane svojemu delu in skupaj tvorimo res dober strokovni tim.

V zadnjem desetletju in pol sta nas prizadeli najprej gospodarska in nato še zdravstvena kriza, ki sta pri marsikom povzročili hudo stisko. Ali v zadnjih letih opažate, da se število iskalcev pomoči povečuje ali zmanjšuje?
Finančna stiska ljudi je vsako leto v porastu. Trenutne ekonomske razmere, inflacija in ostalo vplivajo na to, da se ljudje, ki se preživljajo z nizkimi osebnimi dohodki, soočajo s stisko pri kritju izrednih stroškov, ki jim nastajajo v posameznem letnem času ali dogodku. Tu jim nasproti vedno, ko imajo za to izpolnjene osnovne pogoje, pridemo tudi mi z našo možnostjo denarnih socialnih pomoči in hrane v obliki prehrambenih paketov sadja, zelenjave, kruha in pekovskega peciva. Določenim našim uporabnikom pa pomagamo tudi pri reševanju stanovanjskih in bivanjskih težav.

Toda k vam ljudje ne prihajajo le zaradi socialnih stisk, temveč še zaradi cele vrste drugih zadev. Kaj so najpogostejši razlogi za obisk pri vas?
Center za socialno delo kot nosilec javnega pooblastila opravlja že vse zgoraj naštete naloge in storitve, ki jih ureja slovenska socialna zakonodaja. V okviru tega pomagamo našim uporabnikom pri raznoraznih zadevah. Najpogosteje se ljudje obračajo na nas po prenehanju zaposlitve, ko uveljavljajo različne oblike pomoči; pri nas starši uveljavljajo tudi vse pravice iz naslova starševskega varstva in družinskih prejemkov, ko so v veselem pričakovanju in morajo urediti svoje osnovne pravice. Veliko imamo tudi opravljenih predhodnih svetovanj, ko se morajo bodisi zakonci bodisi zunajzakonski partnerji dogovoriti o vzgoji in varstvu otrok, stikih, preživninah itd. K nam pridejo po nasvet in pomoč tudi včasih nemočni starši, ki se soočajo s težavami v odraščanju svojih otrok, povezanih s šolo, medvrstniškimi odnosi, družinskimi izzivi itd. Vse to so eni od najpogostejših razlogov, zakaj naši uporabniki pridejo k nam.

Pri svojem delu morate nenehno slediti novim zakonom in jih tudi upoštevati. V prejšnji številki smo lahko prebrali, da se obetajo določene novosti za starše. Katere novosti so oziroma bodo v kratkem še aktualne?
Drži, da je s 1. aprilom letos začela veljati novela Zakona o starševskem varstvu in družinskih prejemkih, ki je prinesla nekaj novosti.
Nova ureditev očetovskega in starševskega dopusta velja za starše otrok, rojenih od 1. 4. 2023 dalje. Že v prejšnji številki so bile na kratko opisane novosti na področju uveljavljanja krajšega delovnega časa, plačila prispevkov v primeru štirih ali več otrok, delnega plačila za izgubljeni dohodek, otroškega dodatka ter pomoči pri nakupu vinjete.
Najpomembnejša novost, ki čaka centre za socialno delo, pa je po vsej verjetnosti izvajanje enotne vstopne točke za dolgotrajno oskrbo. Ministrstvo za solidarno prihodnost zelo aktivno dela na področju dolgotrajne oskrbe in trenutno se še zbirajo predlogi za nov Zakon o dolgotrajni oskrbi, ki pa je še v javni obravnavi. Nujno je namreč potrebna sistemska ureditev dolgotrajne oskrbe, tako zaradi zagotavljanja kakovostnega življenja ljudem v vseh življenjskih obdobjih kot tudi zaradi demografskih trendov, na terenu se namreč že leta srečujemo s stiskami ljudi, ki se iz dneva v dan bolj poglabljajo. Trenutno s pristojnim ministrstvom potekajo dogovarjanja, pogajanja in usklajevanja glede samega izvajanja dolgotrajne oskrbe.

V lokalnem okolju je sodelovanje med društvi in ustanovami še toliko pomembnejše, saj je pogosto le tako mogoče doseči zastavljene cilje. S kom ste vi najbolj povezani?
Strokovne delavke pri svojem delu zelo aktivno sodelujejo z vsemi osnovnimi šolami na našem območju tako Šmartnega pri Litiji kot tudi Litije, pa tudi drugimi šolami, v katere so vključeni otroci in mladostniki, ki sodijo v naši krajevno pristojnost, z vrtci, policijo, zdravstveno službo, podjetjem KSP Litija v zvezi s stanovanjsko problematiko, Občino Šmartno pri Litiji in Občino Litija, VDC Zasavje, Domom Tisje, Rdečim križem, Kartisom, Zvezo prijateljev mladine Slovenije (projekt Botrstvo), humanitarnim društvom Adra, Truhomo, trgovino Lidl in Spar v Litiji.

Pri opravljanju svoje funkcije se gotovo srečujete tudi s težavami. Kaj bi izpostavili kot najtežji del vaše službe?
Če sem povsem iskrena, malokrat razmišljam o tem, kaj je najtežji del naše službe, kar pa seveda ne pomeni, da naše delo ni težko. Pri obravnavi naših primerov namreč zelo velikokrat naletimo na ovire, ki nam jih predstavljajo bodisi zahtevni uporabniki bodisi zakonski normativi, ki so nemalokdaj nejasni, pomanjkljivi in z veliko pravnimi prazninami. Najti neko ravnovesje med samo zahtevo stranke, pravilno izvedbo naših nalog in medsebojnim zadovoljstvom je zelo težko. Najtežji primeri so zagotovo tisti, s katerimi moramo v skrajnih primerih represivno posegati v naše družine in staršem omejiti/odvzeti starševsko skrb. Takrat med izvajanjem nalog zaradi potrebe po hitrosti ukrepanja in formalističnega dela niti nimamo časa razmišljati o naših čustvih, ki jih tekom primera doživljamo. Ko pa se umirimo, zadihamo, takrat pa se začne najtežji del procesa. Res pa je, da z leti dobiš trdo kožo in se nekako navadiš tudi najtežjih stvari. Ker vsi zaposleni svoje delo opravljamo s srcem in izredno predanostjo, skušamo vsem pomagati na kakršen koli način lahko. Težko in popolnoma normalno pa je, da zadovoljstvo ob našem postopanju in ukrepanju velikokrat ni obojestransko, vendar takšno je pač naše delo.

Prišla sva skoraj do konca najinega nadvse zanimivega pogovora. Dovolite mi, da vas za konec vprašam še, kakšne cilje in želje ima vaša ustanova v letih, ki so pred nami?
Poseben izziv vidim v morebitnem nadaljnjem razvoju centra za socialno delo skozi projekt dolgotrajne oskrbe, v izvajanju dodatnih programov socialnega varstva in v iskanju drugih možnostih za razvoj dejavnosti centra. Želja pa je predvsem še naprej ustvarjati prijetno delovno okolje, ostati odprt za širšo lokalno mrežo in še naprej dobro sodelovati z vsemi naštetimi soustvarjalci naših pozitivnih zgodb.

Gospa Marolt Miladinović, še enkrat hvala za prijeten pogovor. Vam in vašim sodelavcem želim v imenu uredništva vse dobro in veliko uspeha pri delu.

Ogled predstave Pikapolonica in pike

Avtorice članka: Vzgojiteljice Mišk, Polžkov in Metuljčkov

Vzgojiteljice Vrtca Ciciban iz skupin Miške, Polžki in Metuljčki smo pripravile predstavo z naslovom Pikapolonica in pike.

V predstavi je pikapolonica spraševala svoje prijatelje marjetico, metulja in polža, koliko pik ima na krilcih, vendar jih na žalost nihče ni znal prešteti. Na koncu je srečala prijateljico čebelico, ki ji je pomagala prešteti vseh sedem pik. Pikapolonica je vsem prijateljem povedala, koliko pik ima, ter spodbudila še otroke, da jih preštejejo. Otroci so bili nad predstavo nadvse navdušeni in, veste kaj, sedaj vedo, da ima pikapolonica sedem črnih pik.

Šmarski gasilci ponovno v Vrtcu Ciciban

Avtorici članka: Eva Izlakar in Jolanda Fele

Konec maja je čas, ko se otroci Vrtca Ciciban srečajo s šmarskimi gasilci.

Na parkirišču med kulturnim domom in vrtcem so nam gasilca Peter in Erik ter gasilke Manca, Nika in Urška razkazali gasilsko vozilo s cisterno in gasilsko vozilo za prevoz moštva. Poleg gasilskega orodja in opreme so nam pokazali tudi gasilsko lestev, ki jo uporabljajo pri intervencijah. Predstavili so se nam tudi kot prvi posredovalci, ki s svojim znanjem pomagajo ponesrečencem v raznolikih nesrečah. Pri tem velikokrat potrebujejo nosila, ki smo si jih tudi ogledali. Kot pravi gasilci so se lahko usedli v vozilo za prevoz moštva. Takrat je gasilec Erik vklopil sireno in že so bili pripravljeni na akcijo. Preizkusili so se z brentačo, tako da so s curkom vode poskušali zadeti tarčo. Prav vsem je uspelo. Za uspešno posredovanje so bili nagrajeni.
V zahvalo za obisk jim je deklica iz skupine Mišk podarila svojo risbico. Poslovili smo se v upanju, da se zopet srečamo naslednje leto. Šmarski gasilci sporočajo, da je v njihovih vrstah še dovolj prostora.

Osnovna šola Šmartno pri Litiji

NOČ KNJIGE

Tudi letos smo se na šoli pridružili Noči knjige. Z dogodkom smo počastili slovenski in svetovni dan knjige ter dan zemlje.
Udeležilo se ga je sedeminštirideset učencev od tretjega do šestega razreda, ki so prvi zaključili branje za bralno značko. Zbrali smo se v petek, 21. 4., ob petih popoldan. Skupina mlajših otrok je v šolski knjižnici prisluhnila pravljici Dese Muck Kakšne barve je svet. Skupina starejših učencev pa je obiskala knjižnico v Šmartnem. Knjižničarki sta zanje pripravili kviz in jim prebrali zgodbo. Sledile so ustvarjalne delavnice v šoli, slastna večerja in nočni pohod po šmarski obvoznici. Vas zanima, kje smo spali? V knjižnici in dveh učilnicah, na blazinah in v spalnih vrečah. In kaj smo počeli pred spanjem? Brali!!!
Kljub temu da sta se branje in klepetanje zavlekla pozno v noč, so učenci zjutraj zgodaj vstali, pozajtrkovali, pospravili za seboj in v spremstvu staršev odšli domov.

Vanja Adamlje

MEPI NA OŠ ŠMARTNO PRI LITIJI

Program MEPI (kratica za Mednarodno priznanje za mlade) na OŠ Šmartno izziva mlade, da si postavljajo višje cilje in se še bolj povežejo z okoljem, kjer odraščajo. Sedem devetošolcev se trudi in ob tem osebnostno raste na treh področjih (šport, prostovoljstvo in

veščine za življenje), hkrati pa se kot skupina povezujejo med seboj v pripravah na pustolovsko odpravo, na kateri bodo morali dva dni iznajdljivo preživeti v naravi ter doseči izbrani pohodni cilj.

Iris Korošec Kocjan, pedag. in MEPI mentorica na OŠ Šmartno pri Litiji

OBISK PODJETJA KOVIKOR

V torek, 11. 4. 2023, so se zainteresirani učenci 8. in 9. razreda udeležili predstavitve podjetja Kovikor. Dobili so vpogled v različne tehnične, proizvodne in administrativne poklice. Zgodnji stik mladostnikov z delovnim okoljem zagotovo pripomore k njihovi bolj premišljeni odločitvi za nadaljnjo poklicno pot, zato si tovrstnih dogodkov želijo tudi v prihodnje.

Mateja Štritof, šolska pedagoginja

NOČ GEOGRAFIJE

»Ta dežela je popolnoma in čezmerno kamnita. Je tudi toliko gričev, hribčkov in grb, kakor je valov v viharnem morju, tako da si nasploh v ničemer ni bolj enaka, kakor v neenakosti in nič ji ni tako ravno kakor prav razgibanost.«

Te besede je v svojem znamenitem delu naš J. V. Valvasor namenil slovenskemu kraškemu svetu, ki smo ga letos za rdečo nit izbrali tudi geografi in ljubitelji geografije na Noči geografije. Ta je potekala na gradu Bogenšperk 14. aprila 2023. To je bil le eden od enajstih dogodkov, ki so ta večer potekali po vsej Sloveniji. Noč geografije je sicer že sedmo leto potekala v več kot 40 državah na vseh celinah (na spletu: GeoNight 2023).

Že tradicionalno je začetek Noči geografije ob sončnem zahodu, to je ob 19.47. Na Osnovni šoli Šmartno pa smo se v dogovoru z JZ Bogenšperk odločili za zgodnejši začetek. Noč geografije je namreč že drugo leto zapored potekala na gradu Bogenšperk. Če je kraške pojave že pred več kot 300 leti raziskoval Valvasor, pa smo si mi zadali nalogo, da izdelamo nekaj maket, ki ponazarjajo kraški svet. Sodelovalo je osem učenk in učencev osmega razreda naše šole, štirje bivši učenci, sedaj gimnazijci, ter štiri odrasle »geografinje«. Najbolj vznemirljivo pa je bilo, da smo noč na gradu tudi prespali, vsi prvič, kajti šele s tem je noč geografije dobila pravo »moč«. Prav spanje na gradu nam je omogočil JZ Bogenšperk in za to izkušnjo smo mu res hvaležni. Še posebej pa Maji in Petri, ki sta bili brez pomisleka pripravljeni sodelovati do jutranjih ur.

Pa še nekaj misli učenk in učencev:

- Na noči geografije mi je bilo zelo všeč, saj smo imeli pri izdelovanju maket proste roke. (Neža)
- Noč je bila super in zelo zabavna. (Jaka)
- Všeč mi je bilo, ker smo bili lahko ustvarjalni. (Zoja)
- Imeli smo tudi kviz o geografiji in si ogledali film. Spali nismo najbolje. (Lan)
- Zanimiv mi je bil večerni ogled filma. Razburljivo pa se mi je zdelo spanje v spalkah na grajskih tleh. (Brina)
- Vzdušje je bilo sproščeno, do druge ure zjutraj je bilo iz gradu Bogenšperk slišati glasen smeh in klepet. (Julija)
- Z Julijo sva pripravili pred spanjem nežno meditacijo, ki pa nas ni pripravila do spanja. (Vida)
- Bilo mi je všeč, še posebej ker je bilo dobro vzdušje in zelo dobra hrana. (Marko)

OŠ Šmartno pri Litiji

BRANJE JE POTOVANJE

Učenci podružnične šole Velika Kostrevnica se strinjajo s pesnico B. Gregorič Gorenc, ki je v eni od svojih pesmi zapisala, da je branje potovanje v drugo resničnost ali v sanje. Tudi oni so mnenja, da te lahko knjige popeljejo marsikam, zato so s svojimi učiteljicami pripravili prireditev z naslovom Branje je potovanje, ki so jo izvedli na odru matične šole v Šmartnem. Gledalce, učence prve triade in podružničnih šol Primskovo ter Štangarske Poljane, ki so zaključili bralno značko, so z recitacijami, pesmijo in plesom popeljali v čudoviti svet pravljic in knjig. Na odru smo videli Mačka Murija, morsko deklico, palčke, Smrkce, Rdečo kapico, Harryja Potterja in še marsikaj!

Bralce od 4. do 9. razreda in podružnice Velika Kostrevnica pa je v petek, 26. maja, obiskal ilustrator in avtor stripov David Krančan. Učencem je predstavil, kako nastane strip, in jim razložil, kakšne vrste stripov poznamo. Bilo je zelo zanimivo!

Vanja Adamlje

JUNAKI NAŠEGA ČASA

Na prireditvi Slovesni dan prostovoljstva, ki je bila v torek, 23. maja 2023 v Žalcu, je Slovenska filantropija ponovno podeljevala naziv Junaki našega časa. Med prejemniki je bila tudi šola OŠ Šmartno pri Litiji.

Naziv so prejeli tudi prostovoljci, ki so v šolskem letu 2022/23 opravili vsaj 24 ur prostovoljnega dela.

V letošnjem letu so se naši prostovoljci vključevali v oddelke podaljšanega bivanja, starejšim v Domu Tisje so s svojimi obiski krajšali čas, vključevali so se v zbiralne akcije na šoli in širše, sodelovali na stojnicah, pisali pa so tudi Pisma za lepši dan, urejali šolsko okolico, zbirali zamaške, se enkrat tedensko zbirali pri krožku prostovoljcev in delali še marsikaj zanimivega in lepega, s čimer so drugim in sebi lepšali ter bogatili vsakdan.

Zato čestitke vsem prostovoljcem, predvsem pa zahvala vsem učiteljem mentorjem, ki jih pri tem spremljajo in spodbujajo.

Vlasta Tacer

ŠOLSKA ŠPORTNA TEKMOVANJA NA OŠ ŠMARTNO

V mesecu novembru so se pričela odvijati šolska športna tekmovanja. OŠ Šmartno se je udeležila področnega prvenstva v odbojki in rokometu s starejšimi deklicami ter starejšimi dečki in področnega prvenstva v nogometu z ekipo starejših dečkov. Sodelovali smo tudi na tekmovanju v znanju o gorah in gorništvu *Mladina in gore*.

V soboto, 19. 11. 2022, je na OŠ narodnega heroja Maksa Pečarja Črnuče potekalo regijsko tekmovanje v znanju *Mladina in gore*. Trije naši učenci so tekmovali pod imenom skupine *M'rtinčki*. Žal niso dosegli dovolj točk, da bi se uvrstili na državno tekmovanje.

Na naši šoli smo organizirali dve tekmovanji v rokometu. V sredo, 23. 11. 2022, se je odvijalo področno prvenstvo v rokometu za dekleta (letnik 2008 in mlajša dekleta). Med seboj so se pomerile tri ekipe. OŠ Litija je bila tokrat premočna in je z dvema zmagama zasedla prvo mesto. Drugo mesto, ki še vodi v četrtfinale, je zasedla domača ekipa OŠ Šmartno. Na tretje mesto se je uvrstila ekipa OŠ Ivana Skvarče Zagorje ob Savi. Za prvo zmago na šolskih športnih tekmovanjih v tem šolskem letu so poskrbeli rokometaši domače šole. Naša ekipa je premagala obe gostujoči šoli, OŠ Trbovlje in OŠ NHR Hrastnik. Drugo mesto je osvojila ekipa OŠ NHR Hrastnik, tretje pa OŠ Trbovlje. V

četrtfinale napredujeta prvo- in drugouvrščena ekipa. Na OŠ Gradec je v decembru potekalo področno tekmovanje v odbojki za dekleta in fante. V torek, 13. 12. 2022, so dekleta OŠ Šmartno igrala proti OŠ Gradec in OŠ Litija ter zasedla tretje mesto. Teden kasneje, 20. 12. 2022, so fantje igrali z domačo ekipo OŠ Gradec in osvojili drugo mesto. Leto 2022 smo zaključili s šolskim plesnim tekmovanjem. Plesno prireditev je s pesmijo otvoril MPZ, z ritmičnimi nastopi pa so jo popestrile deklice od 1. do 4. razreda, ki obiskujejo interesno dejavnost ritmična gimnastika. Ves čas prireditve se je okrog nas »sukal« Božiček in nas razvajal z bonboni. Za presenečenje so poskrbeli učitelji s pevsko točko. Na šolskem plesnem tekmovanju se je predstavilo kar 18 plesnih parov, ki so plesali v dveh kategorijah. V kategoriji 6. in 7. razreda so si stopničke priplesali 7. a, 7. c ter 6. a. Med pari 8. in 9. razreda je slavil par iz 9. a, takoj za njim pa para iz 9. c ter 8. a.
V sredo, 18. 1. 2023, se je v Trbovljah odvijal turnir v šolskem nogometu za fante. Tekmovanja se je udeležilo pet zasavskih šol. Naši igralci so kljub dobri igri morali priznati premoč dveh ekip, OŠ Litija in OŠ Toneta Okrogarja iz Zagorja.

Anita P. Sivka, prof. švz

LITIJSKI TEK 2023

V soboto, 27. maja, se je na Valvazorjevem trgu v Litiji zbrala lepa množica otrok, ki so se želeli preizkusiti v teku. Našo šolo je zastopalo 45 otrok. Tekmovali so po triadah in ločeni po spolu.
Učenci in učenke prve triade so odtekli 400 metrov in v cilju prejeli spominske medalje. Starejši učenci so morali premagati 1000 metrov. V kategoriji deklic II. triade je srebrno medaljo osvojila Žana Požun. Dobitnika medalj v kategoriji dečkov III. triade sta bila še Anže Zupan, ki je suvereno zmagal v svoji kategoriji, in Martin Hauptman, ki si je pritekel 3. mesto. Odlično so se odrezali tudi naši ostali tekači in si zaslužijo vse čestitke za voljo in trud na to sončno in vročo soboto.

Sandra Kapus

TRADICIONALNO SREČANJE PODRUŽNIČNIH ŠOL NA PRIMSKOVEM

V četrtek, 25. maja 2023, je Podružnična šola Primskovo organizirala tradicionalno srečanje podružničnih šol treh občin, občine Trebnje, občine Ivančna Gorica in občine Šmartno pri Litiji. Letos je bilo to že 30. jubilejno srečanje in to prav na Primskovem, kjer se je vse skupaj na pobudo takratne učiteljice Marinke Vidgaj tudi začelo.
Letos se je srečanja udeležilo okoli 120 otrok z učiteljicami iz podružničnih šol Šentlovrenc, Štangarske Poljane, Velika Kostrevnica ter Temenica. Vabilu so se odzvali tudi pomočnica ravnatelja OŠ Trebnje Ana Kastigar, ravnateljica OŠ Ferda Vesela Šentvid pri Stični Angelca Mohorič, župan Občine Šmarno pri Litiji Blaž Izlakar ter ustanoviteljica srečanja Marinka Vidgaj.
Učenci PŠ Primskovo so se predstavili s prikupnim kulturnim programom. Dobrodošlico je vsem gostom zaželela vodja PŠ Primskovo Joži Markovič. Navzoče je s spodbudnimi besedami nagovoril tudi ravnatelj OŠ Šmartno Tomaž Rozina.
Po končanem kulturnem programu so se učenci zbrali na šolskem igrišču, kjer so ob igri in druženju tkali nova prijateljstva. Sledil je pohod na vrh Primskove gore.
V senci pod starodavno lipo je ga. Marinka Vidgaj zbranim predstavila nekaj zanimivosti o zgodovini kraja in šolstva. Nato so si ogledali znamenito lipo, tri cerkve: Marijinega rojstva, sv. Petra in sv. Nikolaja, razstavo Rastoče knjige, spominsko ploščo in grob čudodelnika Jurija Humarja ter uživali v prečudovitem razgledu.
Po končanem pohodu so se učenci posladkali še s sladoledom. Dan je minil v prijetnem druženju ter ob izmenjavi dragocenih izkušenj.
Naslednje srečanje bo prihodnje leto na Podružnični šoli Štangarske Poljane.

Tanja Grže

MLADI PLANINCI NA LISCI

V soboto, 27. 5. 2023, so se učenci planinskega krožka naše šole pridružili PD Litija in skupaj so se odpravili na Lisco. Tam so potekale dejavnosti v okviru srečanja mladih planincev MDO PD Zasavja. PD Lisca Sevnica je za učence pripravilo orientacijski pohod po grebenu Lisce. Po šestih opravljenih nalogah na šestih kontrolnih točkah so se učenci posladkali s palačinkami. Druženje so nadaljevali na igrišču ob planinskem domu.

Anita Pevec Sivka

TEDEN UMETNOSTI

Med 22. in 28. majem 2023 je v slovenskih šolah in vrtcih potekal že četrti Teden umetnosti, katerega poslanstvo je spodbujanje ustvarjalnosti in razvoj umetnosti v izobraževanju.
Kakšna bi bila šola brez umetniške ustvarjalnosti mladih? Vsi bi se strinjali, da bi bila dolgočasna.
V letošnjem letu je bil podnaslov Tedna umetnosti Srečanje umetnika in znanstvenika. Ta nas je spomnil na Janeza Vajkarda Valvasorja, ki je bil tako znanstvenik kot tudi umetnik v eni osebi. Ravno zato smo na naši šoli Teden umetnosti otvorili s slikanjem na platno na gradu Bogenšperk. Mladi umetniki so slikali v grajskih sobanah, v drevoredu, v grajskem vrtu in na zelenici okoli gradu.
Nastala so prava umetniška dela, ki so bila med 22. 5. in 25. 5 na ogled v Galeriji gradu Bogenšperk, nato pa smo razstavo postavili tudi na šoli.

Brigita Škrabanja

Poletje se bliža tudi na Klišeju

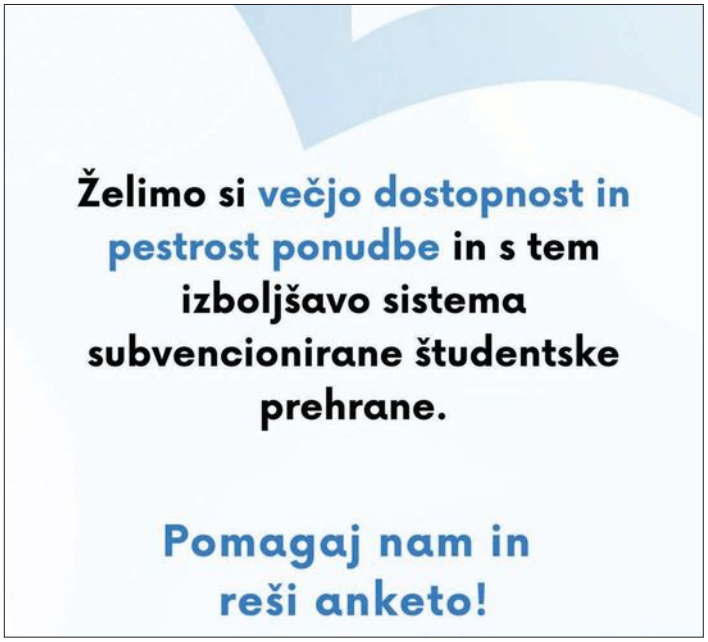
Avtorica članka: Živa Bučar

Lepše vreme in sonce, ki ga prinašajo meseci, ki izgledajo vse bolj poletno, so tudi nas motivirali, da smo tudi v maju in juniju aktivni. Po obisku koncerta v Grosuplju smo se 11. 5. udeležili Škisove tržnice v Ljubljani. Kot je tradicionalno, smo tam postavili svojo stojnico, na kateri smo zmagovalcem igre metanja žogic v luknje ponudili našo znamenito Klišejevo bovlo in ostale nagrade. Seveda so bovlo lahko poskusili tudi tisti, ki niso tekmovali. Hvala vsem, ki ste nas prišli tja pozdravit. 26. maja smo v naših prostorih organizirali ogled filma Orkester. V njem je svoje igralske sposobnosti pokazala tudi ena naših članic. V soboto, 27. maja, pa smo organizirali delavnico izdelovanja naravnih dezodorantov.

Na Klišeju se zavedamo tudi, da je prehrana pravica vsakega študenta v Sloveniji, ne glede na socialni status, kraj študija ali bivanja. Obstoječi sistem subvencionirane študentske prehrane je dostopen in omogoča pestro ponudbo, seveda pa se ga da tudi izboljšati. Ker si prizadevamo, da bi v sistem vključili čim več (tudi lokalnih) ponudnikov, študente pozivamo, da izpolnijo anketo o študentskih bonih. Povezavo do le-te lahko najdete na naših socialnih omrežjih. Poleti se obeta še jazz večer v naši organizaciji, poleg tega pa bomo sodelovali tudi v dogodkih v okviru Maksimal festivala.

Za informacije o tem in naših drugih projektih, dogodivščinah in ostalih prihodnjih dogodkih nas spremljajte na naši Facebook strani na povezavi https://www.facebook.com/klise.klub/ ali na naši spletni strani. Komaj čakamo na nova skupna doživetja! Vaš Kliše

Kaj lahko storimo, da se bomo sosedje še poznali med seboj?

Avtor članka: Stičišče Središče

Naselja v občinah, ki obkrožajo Ljubljano, zaradi priseljevanja rastejo prehitro, da bi zmogli sproti vzpostavljati okolja, kjer se ljudje poznajo in sodelujejo v skupnosti. Društva in druge nevladne organizacije želijo ob podpori Stičišča Središče skozi kampanjo »Vsi sosedje« postati »živa jedra, na osnovi katerih bo moč graditi nove povezave med prebivalci in ohranjati to, da se bomo sosedje še poznali med seboj«.

Prvotni prebivalci ugotavljajo, da njihovi kraji postajajo spalna naselja, sosedje pa se že dolgo ne poznajo več med seboj. *»Na Stičišču Središče smo skupaj z društvi in drugimi nevladnimi organizacijami prepoznali ta izziv kot pomemben in nujen za naslavljanje. Društva lahko načrtno vzpostavljajo okolja in priložnosti, ki omogočajo povezovanje med prebivalci,«* meni Alenka Blazinšek Domenis, koordinatorica Stičišča Središče.

Povezanost lahko društva dosegajo z nekoliko spremenjenimi aktivnostmi, ki temeljijo na razumevanju okolja in dejstvu, da je potrebno ustvarjati ponavljajoče se priložnosti za srečevanje prebivalcev nekega kraja. Tako se sčasoma ljudje iz okolja vsaj spoznajo, v idealnem primeru pa pridružijo aktivnostim društev.

Celotna kampanja »Vsi sosedje« je objavljena na spletni strani Stičišča Središče, ena od povezovalnih aktivnosti pa je tudi turistično vodenje za domačine – v sodelovanju z Zavodom za turizem in Društvom turističnih vodnikov ARGOS, pilotno izvedeno v Grosupljem. Med vodenjem se predstavijo tudi lokalna društva in možnosti sodelovanja v njih. Prav tako bodo na Stičišču društvom pomagali osnovati redne aktivnosti, ki bodo pritegnile »nove sosede«, prebivalce pa med seboj bolj povezale.

Društva se lahko kampanji še vedno pridružijo tako, da se obrnejo na Stičišče Središče, vsi sosedje, novi in manj novi, pa tako, da začno, skladno s svojimi interesi in časovno razpoložljivostjo, sodelovati v lokalnem okolju.

FESTIVAL BOGENŠPERK

maj

28. VELIČASTNIH 40
Koncert Tamburaškega orkestra Šmartno
18:00, grad Bogenšperk

31. Norma de Saint Picman: Noravisionsolarmetaverse The Garden of Eden
Odprtje razstave
18:00, grad Bogenšperk

junij

2. PERO LOVŠIN
Koncert
20:00, grad Bogenšperk

3. RAZGIBANO in trajnostno na POČITNICE
Aktivnosti za otroke
9:00, travnik pred Kulturnim domom Šmartno

9. Dan penine Wagensperg in HAUPTMAN
Glasbeno-kulinarični dogodek
19:00, grad Bogenšperk

in 17. – 24. BOTANIČNA ILUSTRACIJA
Likovna delavnica (Društvo LILA)
9:00 - 13:00, grad Bogenšperk
OBVEZNE PRIJAVE

julij

1. NINA PUŠLAR
Koncert
20:30, grad Bogenšperk

5. BOTANIČNE ILUSTRACIJE V GARKLJU
Razstava
18:00, grad Bogenšperk

9. LJUBEZEN, STRAST IN GRDI
PULOVERJI (Šentjakobsko gledališče)
Gledališka predstava
19:00, grad Bogenšperk

12. KNJIŽNICA LITIJA-ŠMARTNO
Literarno-glasbeni večer
19:00, Grad Bogenšperk

14. OKUSI Z GRADU
Kulinarični dogodek
18:00, grad Bogenšperk

19. Christian F. J. König: HEIMAT – DOMOVINA
Odprtje razstave
18:00, grad Bogenšperk

21. MAGNIFICO
Koncert
20:30, grad Bogenšperk

avgust

4. SPREHOD skozi Grumovo Šmartno
Literarni sprehod
18:00, Šmartno pri Litiji
OBVEZNE PRIJAVE

16. Seviqc Brežice: ENSEMBLE TACET (SI)
Koncert klasične glasbe
19.00 predtakt, 20.00 koncert; grad Bogenšperk

18. ŠMARTNO KUHA
Kulinarični dogodek
15:00, Šmartno pri Litiji

do 21. – 27. GRAJSKE POČITNICE
Počitniški program za otroke
8:00 - 16:00, grad Bogenšperk
OBVEZNE PRIJAVE

25. OKUSI Z GRADU[2]
Kulinarični dogodek
18:00, grad Bogenšperk

30. Axel Becker: RAZSTAVA
Odprtje razstave
18:00, grad Bogenšperk

september

8. PRISMOJENI PROFESORJI BLUESA
Koncert
20:00, grad Bogenšperk

23. VALVASORJEV POHOD
9:00, Šmartno pri Litiji

24. OKTET VALVASOR Z GOSTI
Nedeljsko popoldne pri Valvasorju, koncert
15:00, grad Bogenšperk

www.bogensperk.si/festival-bogensperk
Festival Bogenšperk
01 898 78 67 in 01 898 76 64
info@bogensperk.si

JAVNI ZAVOD BOGENŠPERK Šmartno

maj **28.** VELIČASTNIH 40
18:00, grad Bogenšperk
€ predprodaja: 10,00 €

junij **2.** PERO LOVŠIN
20:00, grad Bogenšperk
€ predprodaja: 16,00 €

9. Dan penine s HAUPTMANom
19:00, grad Bogenšperk
€ predprodaja: 23,00 €
(glasba + penina + čokolada)

julij **1.** NINA PUŠLAR
20:30, grad Bogenšperk
€ predprodaja: 19,00 € /21,00 €/ 23,00 €

21. MAGNIFICO
20:30, grad Bogenšperk
€ predprodaja: 25,00 €

september

8. PRISMOJENI PROFESORJI BLUESA
20:00, grad Bogenšperk
€ predprodaja: 13,00 €

eventim.si
PRODAJA VSTOPNIC

k l i k

Prodajna mesta: TIC ŠMARTNO in GRAD BOGENŠPERK

€ **9.** julij LJUBEZEN, STRAST IN GRDI PULOVERJI
(Šentjakobsko gledališče)

€ **16.** avgust Seviqc Brežice:
ENSEMBLE TACET (SI)

Krajevne novice
Glasilo občine Šmartno pri Litiji

Začeli smo …

Avtorica članka: Maja Istenič, vodja Festivala Bogenšperk

Na zadnjo majsko nedeljo smo pospremili prvi dogodek Festivala Bogenšperk 2023. Festival so odprli domačini – Tamburaški orkester Šmartno. Veseli nas, da smo se našli in skupaj ustvarili čudovit uvod v letošnji festival. V veličastnem večeru Veličastnih 40 je na grajski terasi uživalo skoraj 300 obiskovalcev. Že čez nekaj dni smo v grajski galeriji gostili mednarodno uveljavljeno slikarko, grafičarko in kiparko Normo de Saint Picman. Na odprtju svoje razstave Noravisionsolarmetaverse The Garden of Eden, ki bo na ogled do sredine julija, je uprizorila izjemen umetniški performans. Dogajanje smo nadaljevali bolj rokersko s Perom Lovšinom, pester uvodni teden pa zaključili razgibano in trajnostno z dogodkom, namenjenim našim najmlajšim na eni in najmodrejšim na drugi strani. Povezali smo se z Domom Tisje in Vrtcem Ciciban v duhu trajnosti in spletli prikupno sončno dopoldne pred kulturnim domom.

Pester festivalski program se nadaljuje na glasbenem odru, tja pridejo Magnifico, Nina Pušlar in Prismojeni profesorji bluesa. Čimprej si zagotovite svojo vstopnico. Glasbi smo dodali kulinariko in vrhunsko penino Wagensperg na Dnevu penine s Hauptmanom – izvajalcem največkrat predvajane skladbe lanskega leta na enem izmed najbolj poslušanih radijskih programov. Kulinarika pa bo tudi sicer pletla festivalske niti. Ne pozabite na že tradicionalne Okuse z gradu, ko bodo okuse ustvarjali lokalni pridelovalci. Sredi avgusta se bomo družili v središču kraja, ko bo Šmartno spet kuhalo, če bo le vreme dalo, konec avgusta pa se bomo pustili razvajati vrhunskim kreacijam Krčme na gradu.
V juliju se na delavnici botanične ilustracije, ki jo pripravljamo skupaj z Društvom Lila, lahko preizkusite v risanju cvetja – hitro se prijavite. Če ste bolj za gledališče, je 9. julij ravno pravi večer za vas – o ljubezni, strasti in grdih puloverjih bo govora na grajskem odru – zgodbo plete Šentjakobsko gledališče.
Literaturi bomo dali prostor z literarnim večerom, ki ga pripravljamo skupaj s Knjižnico Litija, sredi julija pride v goste izjemna Anja Novak, in s sprehodom skozi Grumovo Šmartno v začetku avgusta. Malo literature bomo tudi tokrat vpletli v Valvasorjev pohod, ta bo letos sicer namenjen počastitvi usnjarske dediščine. Naši najmlajši lahko zadnji počitniški teden preživijo na čisto pravih grajskih počitnicah, grajska galerija pa bo do konca festivala gostila še dve odlični razstavi umetnikov Christiana F. J. Königa in Axla Beckerja. Tudi letos smo eno izmed prizorišč festivala Seviqc Brežice – v grajski atrij prihaja vrhunska zasedba Ensemble Tacet. Festivalsko dogajanje zaključujemo, kot smo ga tudi začeli, z domačini – zadnjo septembrsko nedeljo nastopi Oktet Valvasor.
Veseli nas, da so potencial in kvalitetno vsebino Festivala Bogenšperk prepoznali tudi širše, in od letos se lahko pohvalimo, da naš festival podpira kar nekaj domačih gospodarstvenikov, za kar smo jim seveda izjemno hvaležni. Festival Bogenšperk letos poteka tudi pod častnim pokroviteljstvom Občine Šmartno pri Litiji in župana Blaža Izlakarja.
Spremljajte nas na FB in IG @festivalbogensperk ter na spletni strani, kjer bomo stalno objavljali sveže novice o programu. Vstopnice za dogodke si lahko zagotovite v TIC Šmartno, na gradu Bogenšperk ali na Eventim prodajnih mestih.
Hvaležni smo, da nas obiskujete, da dober glas o našem festivalu širite naprej, in veseli bomo, če se čim večkrat srečamo na Bogenšperku.

Barve pomladi v Domu Tisje

Avtorica članka: Nika Štukelj

Stanovalcem Doma Tisje smo deževne dni jasnili z barvito paleto dogodkov, delavnic in drugih dejavnosti. Pevsko veselje so med nas vnesle članice in člani Ženskega pevskega zbora LAZ. Obiskal nas je tudi Pevski zbor Sončni žarek (Društvo upokojencev Šentvid pri Stični) ter otroci iz Otroškega in mladinskega pevskega zbora OŠ Šmartno pri Litiji.

Ob mednarodnem dnevu družin, dne 15. 5., smo s stanovalci pripravili delavnico, kjer smo narisali vsak svoje družinsko drevo. Pogovarjali smo se o družini, o razlikah v družinskem življenju v preteklosti in danes. Imeli smo tudi zelo poseben, družinsko obarvan dogodek, in sicer praznovanje častitljivega jubileja – 100. rojstnega dne gospe Ivanke V. Razveselila jo je prav posebna torta v obliki mucke, lepo okrašena enota Vrtnice in pa vesela družba sostanovalcev, zaposlenih in svojcev. Skupaj smo ji zaželeli predvsem obilo zdravja in dobrega počutja. Praznovanju sta se pridružila tudi direktorica doma ga. Irena Špela Cvetežar in župan Občine Šmartno pri Litiji g. Blaž Izlakar. Posebnost pomladnega časa so številne aktivnosti na prostem, ki se bodo odvile v naslednjih tednih. Veselo se pripravljamo na tradicionalni Izlet z vozički do Krznarja. Prelepa okolica Doma Tisje, obsijana s toplo svetlobo, kar kliče na plan. Stanovalci se radi sprehajajo v cvetoči okolici doma, privabijo jih klopce v senci dreves, razgled medovitega parka. Vsem pa je skupno to, da sončni dnevi v sebi nosijo posebno vedrino, ki pričara iskren nasmeh na obraz.

Policija svetuje za vašo varnost

Avtorji članka: Policisti Policijske postaje Litija

VARNO Z E-SKIROJEM

Električni skiroji so lahka prevozna sredstva, ki jih je na naših ulicah čedalje več, saj so hitri in priročni za premagovanje krajših razdalj. Priljubljeni so še posebej v lepem in toplem vremenu, vendar pa je vožnja z njimi lahko nevarna.

Nasveti policistov in pravila, ki jih morajo upoštevati vozniki e-skirojev

Med pogoji za udeležbo lahkih motornih vozil v cestnem prometu, kot je e-skiro, so najpomembnejši naslednji:

Obvezna čelada. Vozniki e-skiroja morajo imeti do dopolnjenega 18. leta starosti med vožnjo ustrezno pripeto zaščitno kolesarsko čelado.

Vozijo naj po kolesarskih površinah. Uporabniki lahkih motornih vozil morajo voziti po kolesarskih pasovih, kolesarskih stezah ali kolesarskih poteh. Kjer teh prometnih površin ni ali niso prevozne, smejo voziti ob desnem robu smernega vozišča ceste v naselju, kjer je najvišja dovoljena hitrost vožnje omejena do 50 km/h.

V območjih za pešce morajo upočasniti. Vozniki e-skirojev smejo voziti tudi v območju za pešce, vendar le tako, da ne ogrožajo pešcev, in sicer morajo način in hitrost svojega gibanja prilagoditi razmeram v prometu, njihova hitrost pa ne sme preseči največje hitrosti, s kakršno se lahko gibljejo pešci.

Ponoči le z lučmi. Lahko motorno vozilo mora biti ponoči in ob zmanjšani vidljivosti ustrezno označeno z lučmi in odsevniki. Na sprednji strani morajo imeti žaromet za osvetljevanje ceste, ki oddaja belo svetlobo, na zadnji strani pa pozicijsko svetilko, ki oddaja rdečo svetlobo, in rdeč odsevnik. Na obeh straneh pa mora imeti rumene ali oranžne bočne odsevnike.

Prevoz drugih oseb ni dovoljen. Na e-skiroju je prepovedano prevažati druge osebe. Prevoz je izjemoma dovoljen, če je proizvajalec to predvidel (peti odstavek 97/a člena Zakona o pravilih cestnega prometa). Osebe lahko prevaža le polnoletna oseba (osmi odstavek 93. člena Zakona o pravilih cestnega prometa).

Prepoved vožnje za otroke do 12. leta starosti. Lahka motorna vozila smejo po določilih Zakona o voznikih voziti otroci od dopolnjenega 12. do 14. leta starosti, če imajo pri sebi kolesarsko izkaznico, in osebe, ki so starejše od 14 let.

Dovoljena samo vozila, ki lahko peljejo do 25 km/h. Uporaba lahkih motornih vozil, pri katerih konstrukcijsko določena hitrost presega 25 km/h ali so širša od 80 cm, lahkih motornih vozil brez krmila in miniaturnih motornih vozil v cestnem prometu ni dovoljena.

Nevarna uporaba mobilnih telefonov med vožnjo. Med vožnjo se mora voznik e-skiroja vzdržati vseh ravnanj, ki bi zmanjševala njegovo slušno ali vidno zaznavanje v cestnem prometu.

Na e-skiroju moramo biti na druge udeležence še bolj pozorni. E-skiroji so zaradi električnega pogona zelo tiha vozila, zato jih pešci običajno slišijo šele takrat, ko so že skoraj v njihovi neposredni bližini, zato morajo biti vozniki e-skirojev med vožnjo toliko bolj pozorni na ravnanje in gibanje drugih udeležencev v cestnem prometu, predvsem najranljivejših, tj. pešcev.

Pozor pred tatvinami! Da bi preprečili tatvine teh ne ravno poceni prevoznih sredstev, lastnike e-skirojev opozarjamo na samozaščitno ravnanje, kot je parkiranje na za to namenjenih mestih, zaklepanje ipd.

Spletna povezava za več informacij: https://www.policija.si/svetujemo-ozavescamo/prometna-varnost-category-blog/113537-varno-z-e-skirojem

VLOMILCI IN TATOVI NISO NA DOPUSTU – PREVENTIVNI NASVETI POLICIJE

Poleti se nas veliko odpravi na krajše ali daljše počitnice. Da bi poletni oddih preživeli čimbolj prijetno in varno, vam policisti svetujemo, da še pred odhodom od doma poskrbite za osnovne zaščitne ukrepe.

Spletna povezava za več informacij: https://www.policija.si/svetujemo-ozavescamo/varnost-premozenja/vlomilci-in-tatovi-niso-na-dopustu-preventivni-nasveti-policije

Dom Tisje prejel bronasto priznanje za delo po modelu Kulture usklajenih odnosov

Avtorica članka: Leonida Razpotnik

28. marca 2023 je v imenu Doma Tisje direktorica Irena Špela Cvetežar na Brdu pri Kranju sprejela bronasto priznanje za delo po modelu Kulture usklajenih odnosov.

Pred desetimi leti smo se v Domu Tisje pridružili izobraževalnemu programu iz kongruentne odnosne nege, ki ga je izvedel začetnik tega koncepta gospod Rudiger Bauer. Koncept se je kasneje razvil v širše zastavljeno Kulturo usklajenih odnosov. Za učiteljice omenjene metode dela smo se izobrazile štiri zaposlene, ki smo že med samim izobraževanjem pričele z uvajanjem omenjenega modela v naš dom.

Kultura usklajenih odnosov je model dela v stacionarnih socialnovarstvenih ustanovah, ki izhaja iz teoretičnih spoznanj naravnanosti na osebo. Avtorji, ki so delovali na različnih področjih dela z ljudmi, predvsem na področju svetovanja, psihoterapije, nege in oskrbe, so prišli do spoznanja, da je pri delu z ljudmi potrebno izhajati iz posameznika, njegovega sveta, vrednot in prepričanj, za kar je osnova življenjska zgodba posameznega stanovalca.

Model Kultura usklajenih odnosov je nastal kot protiutež uveljavljenemu medicinskemu modelu. Govori o procesih in strukturah storitev dolgotrajne oskrbe z vidika naravnanosti na osebo ter o pogojih za kakovostno življenje stanovalcev v ustanovi oziroma bivalnih skupinah. Poudarja tudi pomen delovnega okolja, v katerem so zaposleni pomembni pri sooblikovanju in soodločanju na nivoju posameznih bivalnih skupin in poslednično bolj notranje motivirani za delo s stanovalci. Model postavlja v ospredje usklajenost delovanja celotne ustanove, saj je le-ta nujna za optimizacijo dela in življenja v domu.

Lilin vrtiljak

Avtorica članka: Aleksandra Krnc

Tokrat začenjamo z našimi razstavami. Ob 8. marcu smo v Knjižnici Šmartno odprli razstavo akvarelov, Eli Komotar in Marija Urankar Murn sta razstavili svoja dela v DEOS Trnovo, Sabina Slana Cvikl pa je svoja dela postavila na ogled v stavbi Telekoma v Ljubljani.

V Knjižnici Litija se je odvil recital poezije ter predstavitev vaj in kratkih zgodb, ki so jih ustvarili člani sekcije Lila piše, Dunja Polonca Guček pa se je uvrstila v polfinale pesniškega turnirja.
Zaključil se je tečaj ilustracije z mentorico Ireno Režek, ob četrtkih se srečujemo na tečaju akvarela pod mentorstvom Romana Kovačiča. Hkrati poteka redni celoletni tečaj pri mentorju Zoranu Pozniču. Vsak drugi torek v mesecu ustvarja sekcija Lila piše z mentorico Stanko Hrastelj.

Utrinek z odprtja razstave

In načrti za prihodnje? Po februarski ekskurziji v Trst, kjer smo si poleg znamenitosti mesta ogledali muzej Revoltella z razstavo *»I Macchiaioli«*, smo se v aprilu odpravili na strokovno ekskurzijo v Gradec. 18. aprila smo sodelovali na dobrodelni prireditvi, kjer smo z dražbo slik pomagali pri zbiranju sredstev za gensko zdravljenje štiriletne deklice Karoline.
V maju smo se pričeli ukvarjati tudi z botanično ilustracijo, pri čemer je del tečaja potekal v naravi pod vodstvom člana Lile, botanika Nejca Jogana. Zaživel je tudi Lila blog.

LILIN VRTILJAK 2

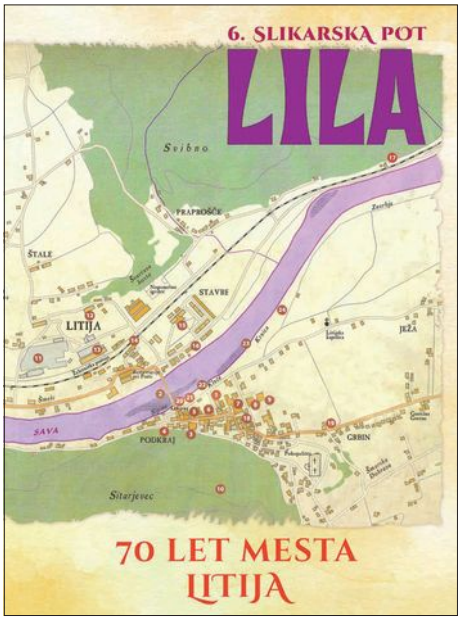
Soboto, 22. aprila, smo Lilovci namenili spoznavanju prestolnice avstrijske Štajerske – Gradcu. Poleg znamenitosti mesta, kot je stolp z uro, smo si ogledali graško orožarno Landeszeughaus, Novo galerijo (Neue Galerie) in Prirodoslovni muzej (Naturhistorisches Museum).
V maju smo se lotili novega projekta, in sicer tečaja botanične ilustracije z dr. Nejcem Joganom. V mesecu juniju se bo nadaljeval tečaj akvarela z mentorjem Romanom Kovačičem.
Od 15. 5. 2023 je v avli Občine Litija postavljena razstava z lanskoletne Likovne ustvarjalnice mladih, na kateri so sodelovali učenci OŠ in podružničnih šol Litije in Šmartnega pri Litiji, in likovna dela otrok iz lanskega otroškega ex tempora, na katerem je sodelovalo 32 otrok. Razstava je bila na ogled do začetka meseca junija 2023.
In še dva dogodka, ki se ju vsako leto zelo veselimo! 3. otroški ex tempore je bil 2. junija 2023 pred ateljejem Društva Lila. Pod vodstvom članov LILA ste lahko ustvarjali svoje umetnije.
V soboto, 3. junija 2023, pa je bil v Dragovšku tradicionalni likovni in fotografski ex tempore z naslovom »Čebelarska pravda v Litiji«, ki je bila izhodišče za ustvarjanje na temo čebelarstva, čebel, čebeljih produktov, medovitih rastlin, drugih opraševalcev itd. Udeležencem je spregovoril tudi čebelar iz čebelarskega društva, o medovitih rastlinah pa nam je več povedal izredni profesor na Biotehnični fakulteti dr. Nejc Jogan.

Zgodbe in slike za ohranjanje spomina

Avtorica članka: Marija Hameršak Lavrenčič

Ob izteku leta 2022 je društvo LILA izdalo katalog z naslovom 70 let mesta Litija, ki je izjemen dokument o novejši zgodovini mesta Litija. Posvečen je lani praznujoči sedemdeseti obletnici, ko je bila Litija iz trga povišana v mesto.

O izjemnosti kataloga pričajo že same številke. V literarnem delu je sodelovalo kar 40 pripovedovalcev, v likovno-fotografskem pa 29 odraslih ustvarjalcev. V projektu je sodelovalo še 19 mladih likovnih ustvarjalcev na otroškem ekstemporu 2022. Življenje v mestu in bližnji okolici iz časa po drugi svetovni vojni pa do sredine 70. let prejšnjega stoletja v katalogu orišejo tudi številne stare fotografije, ki so jih prispevali posamezni pripovedovalci in Mestni muzej Litija iz svojega bogatega arhiva. Celoten projekt, ki združuje več dejavnosti 6. slikarske poti in se je zaključil z izdajo kataloga, je zahteval dobrega pol leta intenzivnega dela. Začelo se je spomladi z organizacijo likovno fotografskega ekstempora, ki že tradicionalno poteka v sodelovanju z JSKD Območna izpostava Litija.
Slike na platna, nastale na ekstemporu, so sedaj na ogled v Mestnem muzeju Litija, fotografije pa gostujejo v prostorih litijske knjižnice. Slike, večinoma v akrilni tehniki, so nastajale po predlogah starih fotografij ali pa so odziv na novejše preoblikovanje mesta. Na fotografijah so zajeti posamezni detajli stavb ali delov mesta, ne manjkajo pa tudi panoramski posnetki, ki pričajo o širitvi in razvoju mesta do danes.

Osnovo za platnico kataloga predstavlja zemljevid Litije iz leta 1952.

Ladja Litija je bila narejena leta 1969 v ladjedelnici v Španiji. Iz zgodbe v katalogu izvemo, kdo je bila njena botra ter kako je potekal krst ladje.

Literarnemu delu kataloga, zaznamovanem s precej osebno noto, ki jo zgodbam dajejo pripovedi nekdanjih in sedanjih prebivalcev Litije, se pridružuje uvodni oris zgodovinskega konteksta, ki na kratko opiše svet, Slovenijo in Litijo pred 70 leti. Mnogo zanimivih podatkov izvemo tudi iz dela Jožeta Zupančiča, ki jih je izbrskala Joža Ocepek, sicer urednica publikacije in gonilna sila zbiranja pripovedi. Tako lahko ob bolj znanih imenih za posamezne dele Litije, kot sta Grbin in Frtica, izvemo tudi za Klečet, Štirc ali pa Močvirnice. V razmislek so nam podatki, kako je nekdaj Predilnica Litija skrbela za stanovanja svojih zaposlenih. Z listanjem po katalogu se sprehodimo tudi skozi seznam starih hiš v Litiji s kratkimi opisi njihove preteklosti. Mnoge med njimi stojijo še danes.

Katalog v celoti lahko označimo kot barvit opis v besedi in sliki nekega, ne tako davnega, pa vendar hitro izginjajočega življenja majhne skupnosti.

Projekt so podprli Javni sklad Republike Slovenije za kulturne dejavnosti, JSKD Območna izpostava Litija in Občina Litija. Katalog lahko dobite v Kavarni Pungrt v Šmartnem.

V katalog so vključena likovna in fotografska dela, ki so nastala na ekstemporu 2022 v Litiji. Na fotografiji je delo (akril na platno) Sabine Slana Cvikl.

Novice iz MDI Litija - Šmartno

POMLADNI IZLET V HRVAŠKO ZAGORJE

V torek, 18. 4., in v četrtek, 20. 4. 2023, smo se z udobnim avtobusom odpeljali proti glavnemu mestu naše južne sosede. V Zagrebu živi približno trikrat več ljudi kot v Ljubljani, vendar ga lahko opišemo kot zeleno mesto. Današnji Zagreb je nastal z združitvijo dveh srednjeevropskih mest, pisni viri ga omenjajo leta 1094. V času turških vpadov je imel pomembno obrambno vlogo. Znan je bil po trgovskih sejmih, prihodkih od posestev in obrtnih delavnic, kar je vplivalo na arhitekturno obnovo mesta.

Po Slavonski aveniji smo se pripeljali do parkirišča pred stadionom Dinama. Odšli smo čez cesto in prišli do prečudovitega parka Maksimir, kjer se nahaja živalski vrt. Zagrebški živalski vrt nima visokih ograj in zidov, na trenutke imaš občutek, kot da si na živalskem otoku. Podobno kot evropski živalski vrtovi je razdeljen na področja npr. Madagaskar, Avstralija, afriška vasica itd. Ogledali smo si različne živalske vrste. Nekaj časa smo se zadržali pri levji skali, kjer nas je z rjovenjem pozdravil lev.

Skupaj z lokalnim vodičem smo po ogledu živalskega vrta vstopili na avtobus in se popeljali po nekaterih ulicah Zagreba. Peljali smo se mimo Botaničnega vrta, zagrebške katedrale, ki je najbolj poznana znamenitost mesta, Trga bana Jelačića, mestnih vrat, koncertne dvorane Vatroslava Lisinskega, univerz itd. Parkirali smo na železniški postaji in še peš odšli po mestu. Občudovali smo cvetje, ki daje poseben čar parkom. Javni promet je v Zagrebu sestavljen iz mreže tramvajev in avtobusov. Na trgu pred železniško postajo smo spili kavo in izvedeli, da so Zagrebčane naučili piti kavo zunaj na trgih Dalmatinci.

Obiskali smo tudi Kumrovec, rojstni kraj Josipa Broza Tita, nekoč predsednika Socialistične federativne republike Jugoslavije. Okoli njegove rojstne hiše je zrasla muzejska vasica, ki pritegne tudi mlajše obiskovalce.

Po slastnem poznem kosilu v prijetnem kumrovškem gostišču smo se odpeljali proti Sloveniji. Ves čas smo občudovali raznoliko naravo in pripovedovali drug drugemu, koliko lepih zanimivosti smo videli. Za nova spoznanja se zahvaljujemo odličnim organizatorjem v našem društvu. Veselimo se že novih dogodivščin in spoznanj.

Marjana Dražumerič

ODLIČNI DOSEŽKI INVALIDOV – ŠPORTNIKOV

Člani društva, športniki, ki imajo status invalida, sodelujejo pod okriljem Zveze delovnih invalidov na območnih tekmovanjih v sedmih športnih panogah. Najuspešnejši na območnih tekmovanjih se udeležijo državnih prvenstev, ki jih organizira Zveza za šport invalidov Slovenije Paraolimpijski komite.

V mesecih marcu, aprilu in maju so se udeležili več tekmovanj. Strelci so marca na območnem tekmovanju v Trebnjem dosegli normativ za udeležbo na državnem prvenstvu, ki je bilo 1. aprila v Ljubljani, kjer je Uroš Kneževič je zasedel 2. mesto, Tonček Ribič 5. mesto in Brigita Rozina 3. mesto, vsak v svoji kategoriji.

V Brežicah so se 15. 4. 2023 območnega tekmovanja v kegljanju udeležili Ferdinand Kunstelj, Klemen Ivančič ter Marija Mojca Doblekar. Državnega prvenstva, ki je bilo 6. 5., se je udeležil Klemen Ivančič in dosegel 3. mesto. Društvo invalidov Trbovlje je bilo organizator območnega prvenstva v balinanju. Moški (Rajko Groznik, Ferdinand Kunstelj, Branko Brinovec in Lado Obolnar) so zasedli 3. mesto, ženske (Ana Mohar, Janja Videc, Vera Groznik in Darinka Krafogelj) pa odlično 1. mesto in se uvrstili na državno prvenstvo, ki bo 3. junija v Kranju.

Bojan Koren

BARTOG, D. O. O. NOVI DONATOR DRUŠTVA INVALIDOV

Gospodarska družba BARTOG, d. o. o. je razširila prisotnost na trgu s ponudbo zagotavljanja delov in opreme za avtomobile in kmetijsko mehanizacijo tudi na območje občin Litija in Šmartno pri Litiji. V njihovi praksi je, da ob vstopu na novo območje poslovnega delovanja enemu od humanitarnih ali invalidskih organizacij pomagajo pri uresničevanju njihovih poslanstev. S tem namenom so ob uradni otvoritvi poslovnih prostorov na Ljubljanski cesti 12 v Litiji dne 19. 4. 2023 našemu društvu namenili donacijo v višini 1000 eurov.

Družbi BARTOG, d. o. o. se za njihovo pozornost in pomoč iskreno zahvaljujemo z obljubo, da bomo njihov prispevek porabili namensko pri uresničevanju naših dejavnosti.

Na sliki direktor Bartoga g. Matjaž Aljančič in predsednik društva invalidov Litija - Šmartno g. Bogomir Vidic

Miro Vidic

KRI REŠUJE ŽIVLJENJA.
MOJA KRI – VARNA KRI.

ZAME, ZATE, ZA VSAKOGAR.

Daj majhen delček sebe za dobro drugega.

RKS Območno združenje Litija vabi krvodajalke in krvodajalce, da se udeležijo krvodajalske akcije, ki bo

15. in 16. junija 2023
od 7.00 do 13.00
v prostorih OŠ Gradec v Litiji.

Darovanje krvi je možno po predhodnem dogovoru na št.: 051 389 270 ali 030 716 796 ali 051 671 147.

KRI je nenadomestljivo zdravilo,
pri zagotavljanju krvi pa si pomagamo
lahko le ljudje med seboj.

Vljudno vabljeni!

RKS OZ LITIJA

Iz dela RKS OZ Litija

Avtorici članka: Irena Videc in Danica Sveršina

Rdeči križ Slovenije se tudi letos vključuje v obeleževanje mednarodnega praznika svetovnega dneva Rdečega križa, 8. maja, in Tedna Rdečega križa Slovenije, ki tradicionalno poteka od 8. do 15. maja, in tako nadaljuje tradicijo dobrih del. K obeleževanju praznika Rdečega križa Slovenije se je pridružilo tudi RKS Območno združenje Litija s svojimi aktivnostmi, ki imajo tudi letos poudarek na preventivni zdravstveni dejavnosti, nudenju pomoči ljudem v stiski, pridobivanju novih znanj in spoznanj. Na podlagi prejetih pristopnih izjav staršev za članstvo otroka bodo v mlade člane RK sprejeti učenci osnovnih šol.

17. REGIJSKO PREVERJANJE ZNANJA PRVE POMOČI IN GIBANJA RK

Ekipa PŠ Dole pri Litiji se je po zmagi na 22. območnem preverjanju znanja uvrstila na **regijsko preverjanje**, ki je potekalo v četrtek, 20. 4. 2023, v Trbovljah. Učenci so pokazali svoje znanje s pisanjem teoretičnega dela preverjanja, praktični del pa je potekal na delovišcih, kjer je bilo potrebno pokazati znanje prve pomoči v različnih situacijah. Ekipa iz PŠ Dole pri Litiji je zasedla končno 2. mesto. Čestitamo!

NAGRADNI IZLET

Učence, ki so se udeležili preverjanja znanja prve pomoči, njihove mentorje in ostale sodelujoče smo povabili na nagradni izlet, ki smo ga organizirali 13. maja 2023. Na ta dan je potekalo 17. državno preverjanje znanja prve pomoči v Kopru. Z avtobusom smo se odpravili proti Kopru. Vmes smo naredili kratek postanek na postajališču Ravbarkomanda, kjer smo otrokom razdelili malico. Po prihodu v Koper smo si ogledali delovišča tekmovanja, ki so bila praktično po celem mestu. Nato smo se odpeljali v Lucijo, kjer smo bili v piceriji Santalucia dogovorjeni za kosilo. Po kosilu je bil čas za podelitev priznanj ekipam, udeležencem ter njihovim mentorjem za sodelovanje na 22. območnem preverjanju znanja prve pomoči. Po uradnem delu smo se odpravili v Portorož, kjer so otroci odšli s svojimi mentorji na sladoled in sprehod ob morju. Po prijetno preživetem dnevu smo se domov vrnili v večernem času.

ZDRAVSTVENO LETOVANJE OTROK NA DEBELEM RTIČU IN V PUNATU NA KRKU V LETU 2023

Obveščamo vas, da sprejemamo prijave za zdravstveno letovanje otrok.

Termina letovanja:

MPD Frankopan Punat na otoku Krku od 5. 7. do 15. 7. 2023 in Zdravilišče RKS Debeli rtič od 26. 7. do 2. 8. 2023

Zdravstvenega letovanja se lahko udeležijo osnovnošolski otroci s pogostimi zdravstvenimi težavami (pogosta prehladna obolenja, bronhitis, astma, poškodbe itd.). Prijavnice lahko dobite na sedežu RKS OZ Litija ali pa vam jo pošljemo po elektronski pošti. Potrditi jo mora osebni zdravnik. Podpisano in izpolnjeno prijavnico vrnete nazaj na RK Litija, kjer boste prejeli nadaljnja navodila. Prijave zbiramo do zapolnitve mest. Vse informacije dobite na telefonu 01 896 37 30 ali 051 443 602 ali litija.ozrk@ozrks.si.

KRVODAJALSTVO

Ob dnevu slovenskega krvodajalstva, ki ga obeležujemo **4. junija**, se zahvaljujemo vsem krvodajalcem za darovano kri, za nesebično pomoč drugim do boljše in zdrave prihodnosti. Kri je nenadomestljivo zdravilo, pri zagotavljanju krvi pa si pomagamo lahko ljudje le med seboj. Za nemoteno preskrbo s krvjo vsak dan v povprečju potrebujemo 350 darovalcev. Potreba po krvi se ni zmanjšala, krvodajalske akcije potekajo nemoteno, sprememba je le v tem, da se je, odkar se je leta 2020 pričela epidemija covid-19, za odvzem potrebno vnaprej naročiti.

14. junija vsako leto države po vsem svetu praznujejo **svetovni dan krvodajalcev**. Namen praznika je širiti zavedanje o pomembnosti varne krvi in krvnih pripravkov ter se zahvaliti vsem prostovoljnim krvodajalcem, ki s svojim nesebičnim dejanjem rešujejo življenja.

Hvala vsem, ki dnevno rešujete življenja, vračate zdravje in pomagate nadaljevati plemenito tradicijo slovenskega krvodajalstva!

PROJEKTNI TABOR MLADIH

RKS v sodelovanju z RKS OZ Ljubljana med 6. in 10. avgustom 2023 organizira nacionalni projektni tabor mladih, namenjen mladim prostovoljkam in prostovoljcem med 17. in 22. letom starosti. Tabor bo potekal v Zdravilišču RKS Debeli rtič in je za udeleženke/udeležence v celoti brezplačen. Projektni tabor je namenjen družbeno angažiranim, kreativnim in aktivnim mladim posameznicam in posameznikom, ki si želijo prispevati k bolj solidarni družbi, se spoznati in povezati z organizacijo RKS ter pridobiti znanja in veščine za samostojno organizacijo in izvedbo projekta – od ideje in realizacije. Prijave zbiramo do 15. 6. 2023.

Zakonski jubilanti

Avtor članka: Uroš Pušnik

Sončno nedeljsko jutro, 28. maja, je naznanjalo lep in bogat dan. K dopoldanski slovesni sv. maši so bili v Šmartno tokrat vabljeni zakonci, ki letos obhajajo okrogle zakonske jubileje.

Ob slovesnem pritrkovanju se je letos pred mežnarijo zbrala lepa množica jubilatov; 20 parov – od 10 let pa vse tja do 60 let skupnega življenja je vkorakalo v slovesnem sprevodu v cerkev k sv. Martinu. Slovesno bogoslužje je vodil domači župnik g. Marko Mohor Stegnar. Ker je bila obenem tudi binkoštna nedelja, se je v nagovoru župnik Marko dotaknil delovanja sv. Duha v nas samih. V življenju je ogromno negotovosti in dvomov, kaj se splača in kaj ne, strahov pred novimi obzorji, pred prihodnostjo. Tako je bilo tudi z zakonci; a ker so verjeli drug v drugega, so naredili življenjski korak in obenem povabili zraven še Boga. Tako je sv. Duh zagnal v njih novo moč in jim dal nov veter v jadra skupnega življenja. V življenju so ničkolikokrat sklepali roke k molitvi in prošnji po blagoslovu v življenju, pri otrocih, družini, delu itd. Za sadove življenja se danes zahvaljujete sami, vaše družine in cela župnija.

Ubrano petje in zbrana molitev sta lepšala slovesno bogoslužje. Ob koncu slovesnosti pa smo bili deležni tudi slovesnega blagoslova z relikvijami blaženega Alojzija Grozdeta. Zakonska ljubezen med ženo in možem je lep primer delovanja sv. Duha v nas, ko nas različnost vsakega posameznika v skupnem življenju dela močne, klene in nepremagljive. Da bi bilo tudi v prihodnje veliko takšnih zakoncev; deklet in fantov, žena in mož, ki se bodo odločali za skupno pot. Pa brez skrbi, na tej poti življenja ne boste sami.

Blagoslov kapelice

Avtorica članka: Marinka Vidgaj

V soboto popoldan, 6. maja 2023, je bilo na Cerknem, Laze pri Gobniku, zelo slovesno. Med visokima mlajema je žarela lepo obnovljena kapela sv. Križa in privabila veliko množico obiskovalk in obiskovalcev iz Gabrovke, Primskovega ter drugih bližnjih in daljnih krajev k blagoslovu.

Imenitno podobo dvorca Cerkno in posesti je v svoji znameniti Topografiji Kranjske iz leta 1679 prikazal Janez Vajkard Valvasor. Sestavni del dvorca Cerkno, ki so ga v 17. stoletju pozidali baroni Gallenstein, plemiška rodbina iz bližnje Podpeči, je bila tudi kapela sv. Križa.

Imenitne podobe tistega časa na Cerknem ni več videti, dvorec razpada in tudi kapelico je močno načel zob časa, a je še pravočasno našla rešitelja. Z nakupom nekaj zemlje na tej posesti je pred dvema letoma novi lastnik kapele postal Slavko Pancar s Poljan pri Primskovem. S svojim čutom in odnosom do naše dediščine in krščanskih vrednot se je odločil za temeljito obnovo. Kapelico je obnovil strokovno od temeljev do strehe v stilu prvotne gradnje. Notranjost kapelice krasi lepo obnovljeno znamenje Križanega in kip Marije Pomočnice.

Slovesen blagoslov je podelili g. Roman Ivanetič, župnik Župnije sv. Križa Gabrovka in g. Marko Mohor Stegnar, župnik iz Šmartnega pri Litiji, soupravitelj Župnije Primskovo. Z ubranim petjem so blagoslov olepšali pevci iz Šentvida pri Stični.

Da bi se dragoceni dogodki in spomini na našo preteklost in dediščino ne izgubili, jih je modro zapisati. Tako so ob tej priložnosti pripravili zgibanko z naslovom Kapela svetega križa s kipom Marije Pomočnice Cerkno. Zapisana beseda ostane, se ohrani in privablja. Beseda bo povezovala ljudi, ki radi ohranjajo spomine na kulturno dediščino in krščanske vrednote.

Foto: Natalija Pancar

Slovesnost so zaključili s prijetnim druženjem in pogostitvijo.

Spominska slovesnost na Javorskem Pilu

Avtor članka: Zveza združenj borcev Litija - Šmartno

V četrtek, 27. aprila, je na Javorskem Pilu nad Gabrovko Zveza združenj borcev za vrednote Narodno osvobodilne borbe Litija - Šmartno s pomočjo Občine Litija priredila spominsko slovesnost ob 82. obletnici ustanovitve Osvobodilne fronte.

Na dan 26. aprila leta 1941 je bilo v Vidmarjevi hiši v Rožni dolini dogovorjeno, da se ustanovi organizacija odpora, ki se je po nemškem napadu na Sovjetsko zvezo 22. junija 1941 preimenovala v Osvobodilno fronto slovenskega naroda. Osvobodilno fronto je sestavljalo petnajst različnih političnih, kulturnih in narodnostnih skupin, med katerimi so prevladovale Komunistična partija Slovenije, Krščanski socialisti, Narodni demokrati oziroma Sokoli ter kulturniška skupina z Josipom Vidmarjem, Ferdom Kozakom in Francem Šturmom na čelu. Aprila 1953 se je Osvobodilna fronta preimenovala v Socialistično zvezo delovnega ljudstva ter s tem tudi prenehala s svojim delovanjem. Za državni praznik, posvečenem temu dogodku, danes poimenovanem dan boja proti okupatorju, je bil razglašen že leta 1944, ko je Poverjeništvo Pokrajinskega narodnoosvobodilnega odbora za Slovensko Primorje odredilo 27. april za narodni praznik. Ta dan pa uradno postane praznik, ko je prezidij Ljudske skupščine Slovenije 23. februarja 1948 sprejel zakon, s katerim je izpostavil dan ustanovitve Osvobodilne fronte kot najsvetlejšega in najvišjega izmed vseh slovenskih dni.
Proslavo je s slovensko himno začel Pihalni orkester Litija, nadaljeval pa s pozdravnim nagovorom predsednika Zveze združenj borcev Litija - Šmartno Matjaža Aškerca ter slavnostnim govorom župana Občine Litija, gospoda Francija Rokavca. Ta je v svojem govoru povezal kraj slavnostnega dogodka, zgodovinske bitke Cankarjeve brigade, z vsebino praznika dneva boja proti okupatorju. Izpostavil je dejstva, ki so skozi zgodovino pripeljala slovenski narod do želenega cilja; samostojnosti in svoje lastne države. V nadaljevanju se je dotaknil tudi aktualnih dogodkov ter se/nas vprašal, kje leži vzrok, da se iz zgodovine ne naučimo tistega, kar bi se morali, ter vedno znova ponavljamo iste napake. Poudaril je tudi nujnost prezentacije zgodovine in dogodkov, ki so se zgodili takrat in danes, v realni luči, brez zlorabe ali olepševanja oziroma prikrojevanja resnice. Govor je zaključil z mislijo, da je potrebno tovrstne praznike negovati ter vsebino njihovega povoda prenašati na nove generacije kot spomin in opomin na takratne dogodke.

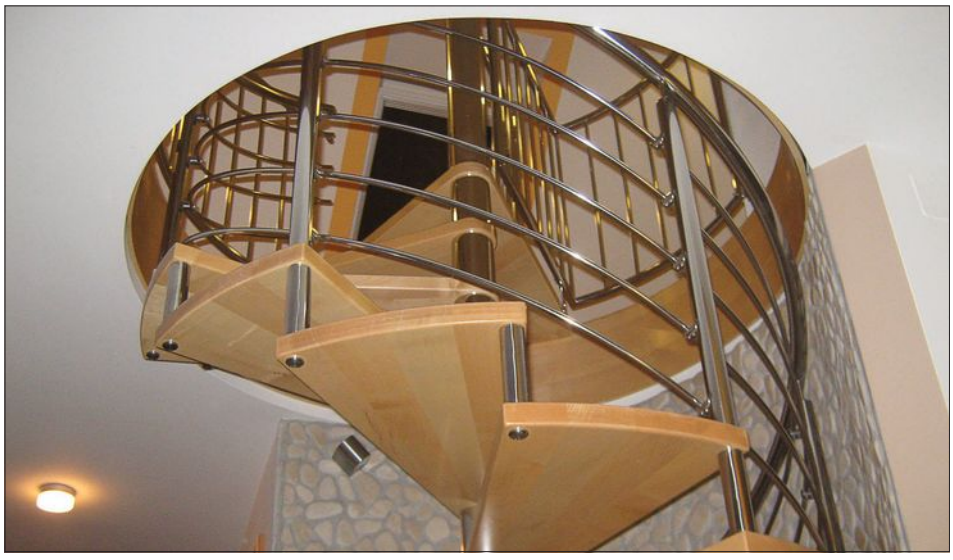
Kulturni program, ki je sledil in v katerem so se prepletale recitacije, partizanske borbene pesmi, opisi dogodkov tistega časa, je vodila domačinka Anica Resnik, za kar se ji tudi v županovem imenu iskreno zahvaljujemo. Prav tako gre zahvala županu Franciju Rokavcu za pomoč pri organizaciji dogodka, Viliju Lušini, ki je s svojo kitaro in pesmimi pričaral borbeni duh takratnega časa. Iskrena hvala Pihalnemu orkestru Litija, praporščakom, vsem udeležencem prireditve, ki so s svojo prisotnostjo in nesebično pomočjo pri organizaciji dali pečat dogodku.

MB INOX, Mitja Bratun, s. p.

Avtor članka: MB INOX

Podjetje MB INOX je specializirano za izdelavo izdelkov nerjavečega inox materiala. Izdelujemo različne vrste notranjih in zunanjih ograj, po želji kombinirano z lesom, steklom ali drugimi materiali – francoske balkone, rešetke za okna, kopalniške kanalete, talne jaške z rešetkami ter mnogo drugih izdelkov. Vso našo ponudbo si lahko ogledate tudi na naši spletni strani: http://www.inox-bratun.si**.**

Strankam nudimo tudi strokovno podporo in svetovanje. Držimo se dogovorov, saj naše produkte izdelamo in zmontiramo v dogovorjenem roku.
MB INOX, Mitja Bratun, s. p., Jevnica 36, 1281 Kresnice
Kontakt: 041 395 446, inoxbratun@gmail.com

K beauty spot – lepotni salon

Avtorica članka: Kristina Ponebšek

Smo ekipa mladih kozmetičark, ki se z nenehnim izobraževanjem trudi nuditi najkvalitetnejše storitve na trgu.

Naša najnovejša pridobitev je SHR LASER, ki je najnovejša laserska tehnologija odstranjevanja dlačic na trgu. Tretma je bolj varen zaradi nižje energije delovanja, boljše rezultate pa dosegamo zaradi postopnega dovajanja energije v korenine dlačic. Tretma se lahko izvaja na vseh tipih kože. Z njim zdravimo tudi akne, hiperpigmentacije in rozaceo.
Storitve, ki jih izvajamo: microneedling,

nega kože z nevrokozmetiko Arkana, maderoterapija obraza, maderoterapija telesa, podaljševanje trepalnic, keratinsko vihanje (CeraLVL), laminacija obrvi, podaljševanje nohtov, medicinska pedikura, sanacija vraščenih nohtov in kurjih očes, depilacija, ličenje.
V našem salonu imamo tudi možnost pridobitve certifikata za depilacijo ITALWAX. Tečaj vodi certificirana Italwax trenerka Kristina Ponebšek. Tečaji, ki jih nudimo: osnovni, napredni in moška depilacija.
Naročanje na: 040 612 005,
www.tockalepote.si, kristina@tockalepote.si
K beauty spot, lepotni salon
Breg pri Litji 53, 1270 Litija

Novice iz Državnega zbora – pogled z druge strani

Avtor članka: Janez Tomažič

Pred dobrimi tridesetimi leti, ko se je rojevala slovenska država, smo sanjali, da bomo drug ob drugem v medsebojnem spoštovanju sobivali ljudje različnih političnih in drugih prepričanj.

Ker se velik del članka z naslovom **Novice iz Državnega zbora** ukvarja z opisom delovanja stranke, katere občinski odbor vodim, je prav, da na zapisano kratko odgovorim.
Da bi dobili vpogled v tehtnost navedb, zapisanih v omenjenem članku, si nekatere od njih pobliže poglejmo. V eni od trditev je med drugim navedeno, da je (SDS) izgubila lokalne volitve. Po zbirnih podatkih o uspehu strank na volitvah v občinske in mestne svete, ki jih je objavila Državna volilna komisija, so stranke na zadnjih lokalnih volitvah prejele sledeče število mandatov: Slovenska demokratska stranka **583**, Gibanje Svoboda **415**, Socialni demokrati **302**, Nova Slovenija – Krščanski demokrati **286** in Slovenska ljudska stranka **240**, če naštejem le najuspešnejše. Če je na podlagi takih dejstev izpeljana trditev, da je SDS izgubila lokalne volitve, si lahko samo predstavljamo, koliko pretiravanja je v vseh drugih ocenah in trditvah, kjer enostavno preverjanje dejstev ni niti pričakovano niti možno. Ne morem se strinjati z oceno, da ljudje *»ne želijo več doživljati tega, kar so doživljali v času zadnje Janševe vlade«*. Če na hitro pogledamo, vidimo, da je Janševa vlada uvedla brezplačne vozovnice v javnem medkrajevnem potniškem prometu za upokojence. Z uvedbo turističnih bonov je rešila marsikatero delovno mesto v turizmu, ravno tako pa smo imeli od tega koristi tudi vsi državljani Slovenije. Če pogledamo z vidika naše občine, vidimo, da je prejšnja vlada pod vodstvom Slovenske demokratske stranke v dobrih dveh letih namenila lastna ali evropska sredstva za sofinanciranje vrtca v Šmarnem v višini preko milijon evrov, obnovo prostorov v šoli v Javorju, sanacijo odlagališča odpadkov v Rakovniku, obnovo ceste Šmartno–Sobrače, za sofinanciranje sanacije plazu v Veliki Štangi, za obnovo prostorov Doma Tisje, za izgradnjo optičnega omrežja, ki je sedaj v teku in še kaj bi se našlo. Upam si trditi, da je to mnogo več, kot so za našo občino namenile tri predhodne vlade skupaj. Vsak zase lahko odgovori, ali si takih potez vlade želi ali ne. Jasno pa je, da si ne želimo več stanja, ko bi morala katerakoli vlada poseči po omejevalnih ukrepih, da bi preprečila žrtve epidemije, ki smo jim bili v kovidnih časih priča v ne tako zelo oddaljenem Bergamu.
Ravno tako se ni moč strinjati s tezo *»Manipulacijam Janševe stranke so izpostavljeni zlasti najranljivejši – predvsem starejši in kmetje«*, ker to preprosto ni res. Skupini sta se organizirali sami, ker imata povsem realne probleme. V obeh skupinah so ljudje z bogatimi življenjskimi izkušnjami in modrostjo, ki jo te izkušnje prinesejo. Manipulacija in žaljivo do pripadnikov obeh skupin bi bilo, če bi jim kdo pripisoval, da protestirajo, ker so zmanipulirani od kogar koli, kot da niso zmožni lastnega premisleka.
In na koncu naj rečem, da je prav, da vzroke za uspeh ali neuspeh iščemo pri sebi in ne v dejanjih drugih.

Živi kar tako

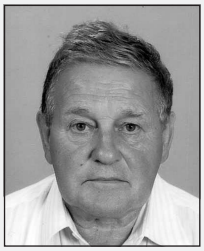
Nebo ni vedno modro in ne visoko,
in trava vsakič ni mehka in ni zelena.
V globoke širjave življenja bega mi oko
med zvezdam in mano tvoje slike koprena.

Živi z vso silo, mene pusti živeti enako,
dosti je pod soncem sreče za vsaki san.
Moje dlani se okleni zaupljivo in kar tako,
prihodnost planiraj za samo en dan.

Glasba daje ritem mojega vsakdana,
ljubezen sol in sladkor tega žitja.
Modrost je narave medena mi mana,
ko objemam nova sleherna odkritja.

Na zemlji tej stojim trdno stabilna,
pa čeprav sem skrajno brez korenin,
med daleke zvezde in sanje neugnane
me pogosto popelje Prešeren al Jesenjin.

Soka Kovačević

Mnogo si ustvaril,
zdaj vsak korak,
spomin je nate
in hvaležna misel,
luč je, ki ne ugasne.

ZAHVALA

Zapustil nas je naš dragi mož, ati, tast in dedi

VINKO GROŠIČAR,

1. 5. 1946–5. 5. 2023.

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste bili z nami v dneh žalosti. Hvala vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom, sodelavcem in znancem za iskren stisk roke, tolažilne besede, objeme, darovano cvetje in sveče. Hvala gospodu župniku, pogrebni službi, pevcem, govornici in izvajalcu Tišine. Hvala vsem, ki ste ga imeli radi in ga pospremili na njegovi zadnji poti.
Dedi, pogrešamo te tvoji vnučki Tjaša, Leja, Mark in Lan.

Žalujoči: žena Mari, hči Mateja in sin Marko z družinama

Vsako jutro sonce vzide,
na večer se poslovi,
vsak dan znova v naših srcih
drag in lep spomin živi.
Misli naša vera hrani,
tam snidemo se vsi.

V SPOMIN

Minilo je 25 let, odkar si nas zapustil, dragi mož, oče, ata in brat

SLAVKO ZAVRL,

16. 6. 1943–12. 5. 1998.

Za vedno boš živel v naših srcih in mislih!

Vsi njegovi

Zgodovina Župnije Šmartno pri Litiji

Avtor članka: Tadej Čopar

Cerkev sv. Martina v Šmartnem pri Litiji se v znanih virih skupaj z vikarjem Gebhardom prvič pojavi leta 1345. Takrat je bila šmarska cerkev podružnica Župnije Šentvid pri Stični. Kdaj točno je šmarska cerkev postala župnijska, ni povsem jasno. Valvasor navaja kot prvega župnika Tomaža Steklino leta 1550, iz nekaterih drugih virov pa bi se dalo sklepati, da je Šmartno imelo status župnije že konec 14. stoletja ali v 15. stoletju.

Valvasor v *Slavi vojvodine Kranjske*, ki je izšla leta 1689, omenja, da ima šmarska župnija dvanajst podružnic: cerkev sv. Nikolaja v Litiji, cerkev sv. Jurija pri Pogoniku, cerkev sv. Benedikta v Kresnicah, cerkev sv. Katarine na Bregu, cerkev sv. Marije Magdalene v Gradišču, cerkev sv. Ane v Jablanici, cerkev sv. Mohorja in Fortunata na Libergi, cerkev sv. Marije v Javorju, cerkev sv. Jurija na Felič vrhu, cerkev sv. Petra apostola v Vintarjevcu, cerkev sv. Križa v Brezju in cerkev sv. Antona Padovanskega v Štangi. Obseg šmarske župnije se je v prihodnjih stoletjih večkrat spremenil. Poleg teritorialnih sprememb so se dogajale spremembe tudi na cerkvah, ki so doživljale številne predelave ali celo rušenje in postavitve novih (npr. cerkev v Šmartnem), v primeru podružnice Felič vrh pa je prišlo tudi do spremembe patrocinija. V Valvasorjevem času je bila cerkev na Felič vrhu posvečena še sv. Juriju, danes pa sv. Roku (kdaj je prišlo do menjave patrocinija, ni znano).

Podružnice Kresnice, Javorje in Štanga so že v 18. stoletju dobile poseben status (v tridesetih letih 18. stoletja so Kresnice postale vikariat, Javorje je postalo vikariat leta 1787, Štanga pa lokalija leta 1788). Pri vikariatu in lokaliji gre v obeh primerih za avtonomno enoto v okviru župnije, v kateri je deloval stalen duhovnik, le da je imela lokalija nekoliko nižji status kot vikariat. Samostojne župnije so postale v drugi polovici 19. stoletja: Kresnice leta 1866, Štanga in Javorje pa obe leta 1876. Naslednjih šestdeset let (do leta 1936) je imela šmarska župnija osem podružnic. V tem času sta potekala tudi rušenje stare in gradnja nove šmarske cerkve, ki je bila posvečena leta 1901. O tej teritorialni ureditvi še danes priča freska nad desnim stranskim oltarjem iz leta 1913, ki upodablja patrone šmarskih podružničnih cerkva, med njimi tudi patrone podružnic Litija, Breg in Podšentjur.

Razmeroma pozna ustanovitev samostojne Župnije Litija je bila med drugim posledica bližine starodavnega župnijskega središča v Šmartnem. Sredi 19. stoletja se je s prihodom železnice in izgradnjo mostu čez Savo začel nagel razvoj Litije, šmarska župnija pa je posledično postala zelo zahtevna za vodenje. Litijska cerkev je leta 1931 postala duhovnija. Samostojna Župnija Litija je bila razglašena 1. maja 1936. Z ustanovitvijo nove župnije so se od šmarske župnije odcepile tri podružnice: Litija, Breg in Podšentjur. Litija je postala župnijska cerkev, Breg in Podšentjur pa njeni podružnici. Litijski župniji so poleg ozemelj, ki so pred tem pripadali Župniji Šmartno, pripadla tudi nekatera ozemlja, ki so pred tem pripadala župnijama Sava in Vače. Med leti 1936 in 2020 je imela šmarska župnija pet podružnic: Liberga, Jablanica, Gradišče, Vintarjevec in Brezje. Do nove ozemeljske spremembe je prišlo 1. januarja 2020, ko se je šmarski župniji ponovno priključila Župnija Javorje, s čimer se je s pridobitvijo dveh novih cerkvá (Javorje, Felič vrh) število šmarskih podružnic povečalo na sedem.

Pridi Sveti Duh, foto: Žiga Cvikl

FESTIVAL
BOGENŠPERK